
ANALIZA REZULTATA ISTRAŽIVANJA POLOŽAJA I POTREBA MLADIH OPĆINE ILIJAŠ

OPĆINA ILIJAŠ

O.O "ISKORISTI DAN-CARPE DIEM"

Enisa Mešetović

**Analiza rezultata istraživanja položaja i potreba
mladih Općine Ilijaš**

Ilijaš, 2017.

SADRŽAJ

Spisak tabela i grafikona	4-5
Uvod i metodologija	6-7
1. Karakteristike uzorka	8-9
2. Obrazovanje mladih	10-14
3. Zapošljavanje i preduzetništvo mladih	15-20
4. Socijalni položaj mladih	21-24
5. Zdravstvena zaštita mladih	25-31
6. Učešće mladih (mobilnost, slobodno vrijeme i informisanje mladih).....	32-35
7. Mobilnost mladih	36-37
8. Informisanje mladih	38
9. Slobodno vrijeme mladih	39-41
10. Identitet mladih	42-43

SPISAK TABELA I GRAFIKONA

- Tabela 1. Demografske karakteristike uzorka**
- Tabela 2. Broj mladih po općinama Kantona Sarajevo**
- Tabela 3. Procenat mladih između 15 i 30 godina koji su završili ili prekinuli obrazovanje**
- Tabela 4. Procenat mladih između 15 i 30 godina koji se trenutno obrazuju**
- Tabela 5. Procenat mladih općine Ilijaš koji su prerano napustili obrazovanje**
- Tabela 6. Razlozi zbog kojih mladi napuštaju obrazovanje**
- Tabela 7. Najveći problem formalnog obrazovanja**
- Tabela 8. Bračni status**
- Tabela 9. Učestalost obavljanja sistematskog pregleda mladih općine Ilijaš**
- Tabela 10. Zainteresovanost mladih za politiku**
- Tabela 11. Učešće mladih u nekom obliku aktivizma**
- Tabela 12. Razlozi zbog kojih bi mladi napustili Bosnu i Hercegovinu**
- Tabela 13. Dnevne aktivnosti mladih**
- Tabela 14. Zadovoljstvo mladih podrškom kulturi**
- Tabela 15. Zadovoljstvo mladih podrškom sportu**
-
- Grafikon 1. Procenat žena i muškaraca koji se trenutno obrazuju**
- Grafikon 2. Procenat mladih koji primaju stipendiju**
- Grafikon 3. Mišljenje mladih u kojoj mjeri im njihovo obrazovanje može osigurati zaposlenje u struci**
- Grafikon 4. Procenat učešća mladih u neformalnom obrazovanju**
- Grafikon 5. Obrazovna i radna struktura mladih u Ilijašu**
- Grafikon 6. Zaposleni mladi prema vrsti ugovora koji imaju sa poslodavcem**
- Grafikon 7. Usklađenost obrazovanja sa radnim mjestom**
- Grafikon 8. “Zlostavljanje” na radom mjestu**
- Grafikon 9. Percepcija o postojanju diskriminacije prema ženama i djevojkama na tržištu rada**
- Grafikon 10. Mladi koji direktno ili indirektno svjedoče o podmićivanju u kupovini radnog mjesta**
- Grafikon 11. Percepcija o podmićivanju kako bi se dobio posao u javnom ili privatnom sektoru**
- Grafikon 12. Poznavanje i učestvovanje u vladinim programima zapošljavanja**
- Grafikon 13. Mladi koji su pohađali i koji bi željeli pohađati poslovni seminar za mlade**
- Grafikon 14. Stav mladih prema pokretanju vlastitog biznisa**
- Grafikon 15. Doprinos mladih kućnom budžetu**
- Grafikon 16. Ukupna mjesečna primanja domaćinstva**
- Grafikon 17. Procenat ukupne mjesečne potrošnje mladih općine Ilijaš**
- Grafikon 18. Stambeni status mladih općine Ilijaš**

- Grafikon 19. Procjena životnog standard**
- Grafikon 20. Percepcija budućnosti**
- Grafikon 21. Razlozi obavljanja sistematskog pregleda**
- Grafikon 22. Zdravstvene usluge specifično namjenjene mladima**
- Grafikon 23. Stepem zadovoljstva mladih uslugama domova zdravlja**
- Grafikon 24. Vrsta zdravstvenog osiguranja mladih općine Ilijaš**
- Grafikon 25. Seksualna aktivnost mladih**
- Grafikon 26. Prvi ginekološki pregled**
- Grafikon 27. Bavljenje rekreativnim aktivnostima**
- Grafikon 28. Konzumiranje cigareta**
- Grafikon 29. Konzumiranje alkohola**
- Grafikon 30. Konzumiranje opojnih droga**
- Grafikon 31. Uticaj pojedinca na donošenje odluka u društvu**
- Grafikon 32. Mišljenje mladih o tome koliko mladi imaju uticaja na donošenje odluka koje se tiču njih na lokalnom nivou**
- Grafikon 33. Izlazak mladih na izbore**
- Grafikon 34. Članstvo u organizacijama**
- Grafikon 35. Mladi koji su putovali u zadnjih 12 mjeseci**
- Grafikon 36. Odlazak mladih iz zemlje**
- Grafikon 37. Čitanje dnevne i sedmične štampe**
- Grafikon 38. Korištenje internet među mladima**
- Grafikon 39. Najčešće sedmične aktivnosti mladih**
- Grafikon 40. Koliko vezanim se osjećaju mladi za pojedine elemente pripadnosti**
- Grafikon 41. Biranje prijatelja na osnovu nacionalne i religijske pripadnosti**
- Grafikon 42. Spremnost za brak sa osobom druge nacionalnosti**

UVOD I METODOLOGIJA

U cilju podrške mladima, prema Članu 11. Zakona o mladima FBiH, svi nivoi vlasti u Federaciji imaju obavezu definirati, usvojiti i provoditi strategiju prema mladima. Shodno navedenom članu Zakona, i općine kao jedan od nivoa vlasti u Federaciji BiH obavezne su definirati, usvojiti i provoditi strategiju prema mladima na lokalnom nivou. Strategija prema mladima jeste dokument institucija vlasti sa programskim prisutpoom djelovanja prema mladima što uključuje definirane probleme i potrebe mladih, strateške pravce djelovanja te ciljeve strategije i mjere za realizaciju ciljeva strategije. Dakle, definirati strategiju prema mladima znači analizirati postojeće stanje iz ove oblasti u lokalnoj zajednici, putem relevantnog uputnika ispitati i analizirati probleme i potrebe mladih, na osnovu dobijenih analiza izraditi izvještaj o mladima, formirati radno tijelo za potrebe izrade dokumenta, izraditi dokument, organizovati javnu raspravu te zatim usvojiti dokument od strane predstavničkog tijela općine, to jeste, Općinskog vijeća. Budući da je prva Strategija prema mladima Općine Ilijaš sa akcionim planom istekla krajem 2013. godine, Općina Ilijaš u saradnji sa Omladinskom organizacijom “Iskoristi dan-Carpe Diem” pristupila je izradi druge Strategije prema mladima Općine Ilijaš. Prikupljanje podataka, odnosno anektiranje mladih na terenu provedeno je od strane Općine Ilijaš u septembru 2015. godine, korištenjem standariziranog upitnika, koji sadrži 196 pitanja.

Kompleksan set podataka prikupljen je kroz anonimne individualne razgovore sa 117 slučajno odabranih mladih općine Ilijaš u dobi između 15 i 30 godina. Na ovaj način, to jeste, slučajnim odabirom 117 ispitanika, prikupljeni su podaci reprezentativni za opštu populaciju mladih u ovoj dobi. Slučajan odabir ispitanika znači da je svaka mlada osoba uzrasta od 15 do 30 godina, koja živi na području općine Ilijaš imala podjednaku vjerovatnoću ulaska u uzorak. Ono što je ključno naglasiti u ovom kratkom metodološkom pregledu jeste značenje greške uzorka od $\pm 5\%$. Naime, treba uzeti u obzir da su rezultati svakog istraživanja koje se provodi na uzorku određene populacije, za razliku od popisa koji se provodi na ukupnoj populaciji, zapravo određena procjena stvarne vrijednosti u populaciji.

Baza prikupljenih podataka analizirana je koristeći SPSS – statističku aplikaciju prilagođenu za društvena istraživanja. Također, korišteni su i rezultati istraživanja položaja i potreba mladih Općine Ilijaš, koje je provedeno 2009. godine te podaci istraživanja provedeni na nivou FBiH 2013. godine. Osim navedenih baza podataka, korišteni su i podaci Federalnog zavoda za statistiku Federacije Bosne i Hercegovine. Osnovna svrha Analize položaja i potreba mladih općine Ilijaš jeste da se osiguraju informacije o položaju mladih, kao i set preporuka za javne politike kako bi se izradio dokument Strategije za mlade u općini Ilijaš, ali ista može poslužiti svim zainteresovanim ustanovama i pojedincima, koji se bave pitanjima mladih.

Rezultati istraživanja prikazani su u tabelama i grafikonima, koji su dodatno objašnjeni kroz kraće tekstove.

Istraživanjem je obuhvaćeno šest oblasti, koje su od značaja za mlade i to:

1. Obrazovanje mladih
2. Zapošljavanje i preduzetništvo mladih
3. Socijalni položaj mladih
4. Zdravstvena zaštita mladih
5. Učešće mladih (mobilnost, slobodno vrijeme i informisanje mladih)
6. Identitet mladih

1. KARAKTERISTIKE UZORKA

Tabela 1. Demografske karakteristike uzorka

		UZORAK
BROJ ISPITANIKA		117
	Gradska sredina	47 %
	Vangradska sredina	53 %
DOB ISPITANIKA	15 – 20	34 %
	21 – 25	41 %
	26 - 30	25 %
SPOL	Muškarci	44 %
	Žene	56 %
RADNI STATUS	Zaposleni	27 %
	Nezaposleni	31 %
	Učenici i studenti	32 %
	Ostalo	11 %
BRAČNI STATUS	Neudata/neoženjen	74 %
	Udata/oženjen	24 %
	Nešto drugo	4 %
BROJ ČLANOVA DOMAĆINSTVA	1	4 %
	2	20 %
	3	29 %
	4	21 %
	5	17 %
	6+	9 %

Prema konačnim rezultatima Popisa stanovništva 2013., na području općine Ilijaš živi 4.458 mladih, u dobi od 15 do 29 godina, koji čine 23% od ukupnog stanovništva Općine Ilijaš, što ovu općinu čini drugom općinom u Kantonu Sarajevo po broju mladih koji u njoj žive. Shodno navedenim podacima, evidentna je važnost izrade Strategije prema mladima Općine Ilijaš kao strateškog dokumenta institucija vlasti a sve u svrhu poboljšanja položaja mladih, koji čine značajan udio ukupnog stanovništva Općine Ilijaš.

Na području Kantona Sarajevo živi ukupno 83.805 mladih, dok na području Federacije Bosne i Hercegovine živi 476.986 mladih.

		Ukupno stanovništvo	15 - 19	20 - 24	25 - 29	Ukupno mladih	% mladih u ukupnom stanovništvu
KANTON SARAJEVO	Ukupno	413.593	26.388	25.484	31.933	83.805	20 %
Površina cca: 1.277 km²	Muško	195.161	13.496	12.845	15.536	41.877	21 %
	Žensko	218.432	12.892	12.639	16.397	41.928	19 %
NOVI GRAD SARAJEVO	Ukupno	118.553	7.216	6.821	9.236	23.273	20 %
Površina cca: 47 km²	Muško	55.735	3.634	3.353	4.435	11.422	20 %
	Žensko	62.818	3.582	3.468	4.801	11.851	19 %
ILIDŽA	Ukupno	66.730	4.839	4.537	5.189	14.565	22 %
Površina cca: 143 km²	Muško	32.359	2.519	2.347	2.577	7.443	23 %
	Žensko	34.371	2.320	2.190	2.612	7.122	21 %
NOVO SARAJEVO	Ukupno	64.814	3.701	3.789	5.196	12.686	20 %
Površina cca: 10 km²	Muško	29.580	1.907	1.837	2.410	6.154	21 %
	Žensko	35.234	1.794	1.952	2.786	6.532	19 %
CENTAR SARAJEVO	Ukupno	55.181	3.158	2.985	3.995	10.138	18 %
Površina cca: 33 km²	Muško	25.369	1.568	1.485	1.905	4.958	20 %
	Žensko	29.812	1.590	1.500	2.090	5.180	17 %
STARI GRAD SARAJEVO	Ukupno	36.976	2.301	2.178	2.822	7.301	20 %
Površina cca: 51 km²	Muško	17.482	1.190	1.097	1.392	3.679	21 %
	Žensko	19.494	1.111	1.081	1.430	3.622	19 %
VOGOŠĆA	Ukupno	26.343	1.856	1.876	2.149	5.881	22 %
Površina cca: 72 km²	Muško	12.606	933	1.007	1.034	2.974	24 %
	Žensko	13.737	923	869	1.115	2.907	21 %
HADŽIĆI	Ukupno	23.891	1.818	1.653	1.836	5.307	22 %
Površina cca: 273 km²	Muško	11.914	991	870	1.004	2.865	24 %
	Žensko	11.977	827	783	832	2.442	20 %
ILIJAS	Ukupno	19.603	1.440	1.577	1.441	4.458	23 %
Površina cca: 308 km²	Muško	9.381	723	819	738	2.280	24 %
	Žensko	10.222	717	758	703	2.178	21 %
TRNOVO – FBIH	Ukupno	1.502	59	68	69	196	13 %
Površina cca: 338 km²	Muško	735	31	30	41	102	14 %
	Žensko	767	28	38	28	94	12 %

Tabela 2. Broj mladih po općinama Kantona Sarajevo

2. OBRAZOVANJE

U tabeli 3., prikazani su podaci o procentu mladi između 15 i 30 godina a koji su završili ili prekinuli obrazovanje. Evidentno je veliko povećanje procenta mladih koji su završili ili prekinuli magistarske/doktorske studije. Također, sve veći broj mladih odlučuje se za fakultete društvenih i humanističkih nauka, dok opada procenat mladi koji upisuju i završavaju prirodne i tehničke nauke. Napredak je vidljiv i u procentu mladih koji završavaju osnovnu školu, te prema, rezultatima istraživanja evidentirana je nulta vrijednost mladih koji imaju nezavršenu osnovnu školu. U Ilijašu, više je onih koji završavaju četverogodišnje, nego onih koji završavaju trogodišnje srednjoškolsko obrazovanje.

Tabela 3. Procenat mladih između 15 i 30 godina koji su završili ili prekinuli obrazovanje

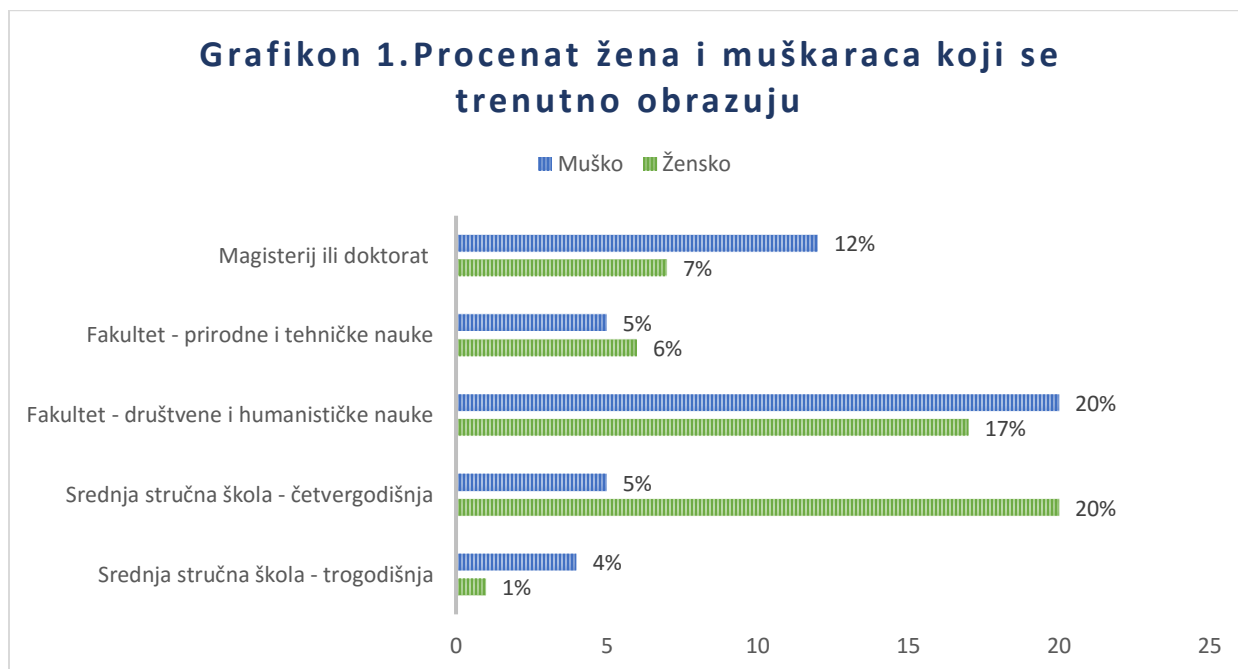
	2009.	2015.
Nezavršena osnovna škola	1 %	0 %
Završena osnovna škola	6 %	16 %
Srednja stručna škola - trogodišnja	26 %	6 %
Srednja škola - četvergodišnja	42 %	37 %
Viša škola – dvije godine	2 %	2 %
Fakultet – društvene i humanističke nauke	14 %	22 %
Fakultet – prirodne i tehničke nauke	9 %	4 %
Magisterij ili doktorat	0 %	13%

Najviše je onih studenata koji pohađaju društvene i humanističke nauke 40%, dok je smanjen broj studenata koji pohađaju prirodne i tehničke nauke. Tokom 2009. godine samo 1% mladih sa područja Općine Ilijaš pohađalo je magisterij ili doktorat, dok je sadašnjih 18% izuzetno veliki napredak.

Tabela 4. Procenat mladih između 15 i 30 godina koji se trenutno obrazuju

	2009.	2015.
Srednja stručna škola - trogodišnja	16 %	5 %
Srednja škola - četvergodišnja	36 %	26 %
Viša škola – dvije godine	1%	0%
Fakultet – društvene i humanističke nauke	19 %	40 %
Fakultet – prirodne i tehničke nauke	23 %	11 %
Magisterij ili doktorat	1 %	18 %

Postoje određene razlike u spolu kada je u pitanju nivo obrazovanja koji trenutno pohađaju mladi sa područja općine Ilijaš. Veći je broj muškaraca koji pohađaju trogodišnje srednjoškolsko obrazovanje, dok je veći broj žena koje pohađaju četverogodišnje obrazovanje. Žene se u većem broju odlučuju za fakultete sa društvenim i tehničkim usmjerenjem, dok se muškarci u većem broju opredjeljuju za društvene i humanističke nauke. Također, veći broj muškaraca trenutno pohađa magistarski ili doktorski studij.

Prerano napuštanje obrazovanja

Prema kriterijima Europske unije, mladi u dobi između 18 i 24 godine koji su najviše završili srednju trogodišnju školu i nisu nastavili dalje obrazovanje (formalno ili neformalno) posmatraju se kao grupa mladih koja prerano napušta obrazovni sistem. Procenat mladih općine Ilijaš, koji prerano napuštaju obrazovni sistem bilježi pozitivne promjene. Posebno je evidentno smanjenje procenta muškaraca koji prerano napuštaju obrazovanje, te je u period od 2009. do 2015. godine taj procenat opao za skoro polovinu.

Tabela 5. Procenat mladih općine Ilijaš koji su prerano napustili obrazovanje

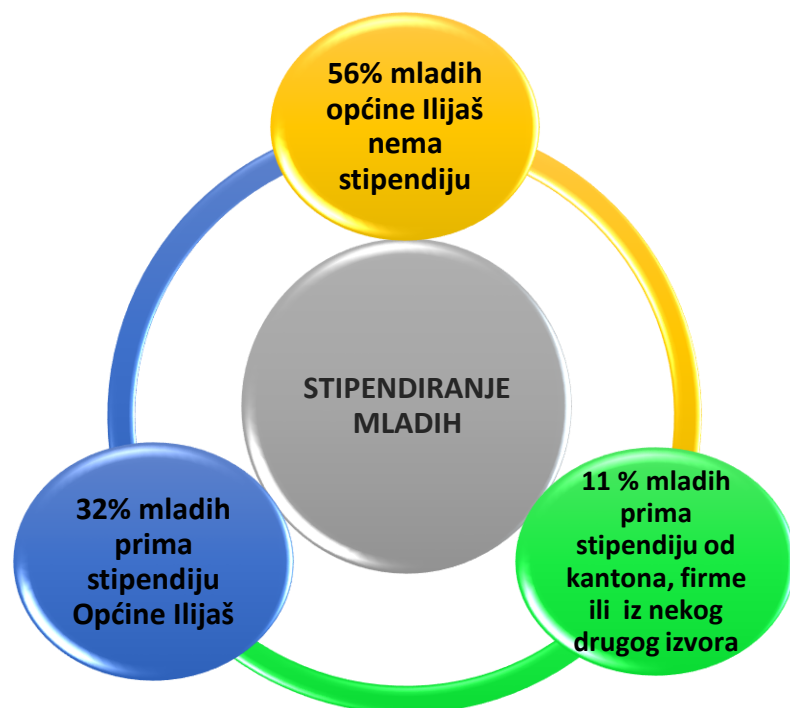
	2009.	2015.
Procent mladih u dobi između 18 i 24 godine koji su najviše završili srednje trogodišnje obrazovanje i nisu nastavili obrazovanje	14 %	8 %
Žene	7 %	5 %
Muškarci	15 %	8 %

55% mladi navelo je da zbog finansijskih razloga prerano napustilo obrazovanje, što predstavlja značajno povećanje u odnosu na podatke iz 2009. godine. Pronalazak stalnog zaposlenja također je značajan razlog zašto mladi općine Ilijaš napuštaju obrazovanje, što je također povezano sa finansijskim faktorima. Prema rezultatima istraživanja značajno je smanjen procenat mladih, koji nisu vidjeli smisao u daljem obrazovanju.

Tabela 6. Razlozi zbog kojih mladi napuštaju obrazovanje

RAZLOZI	2009.	2015.
Zbog finansijskih razloga	41 %	55 %
Pronašao sam stalno zaposlenje	22 %	20 %
Nisam vidio u tome neki smisao	24 %	15 %
Zbog obaveza u kući (kućanski poslovi)	5 %	4 %
Zbog obaveza u vezi poljoprivrednih poslova kod kuće	6 %	4 %
Nešto drugo	5 %	1 %

Stipendiranje mladih

Grafikon 2. Procenat mladih koji primaju stipendiju

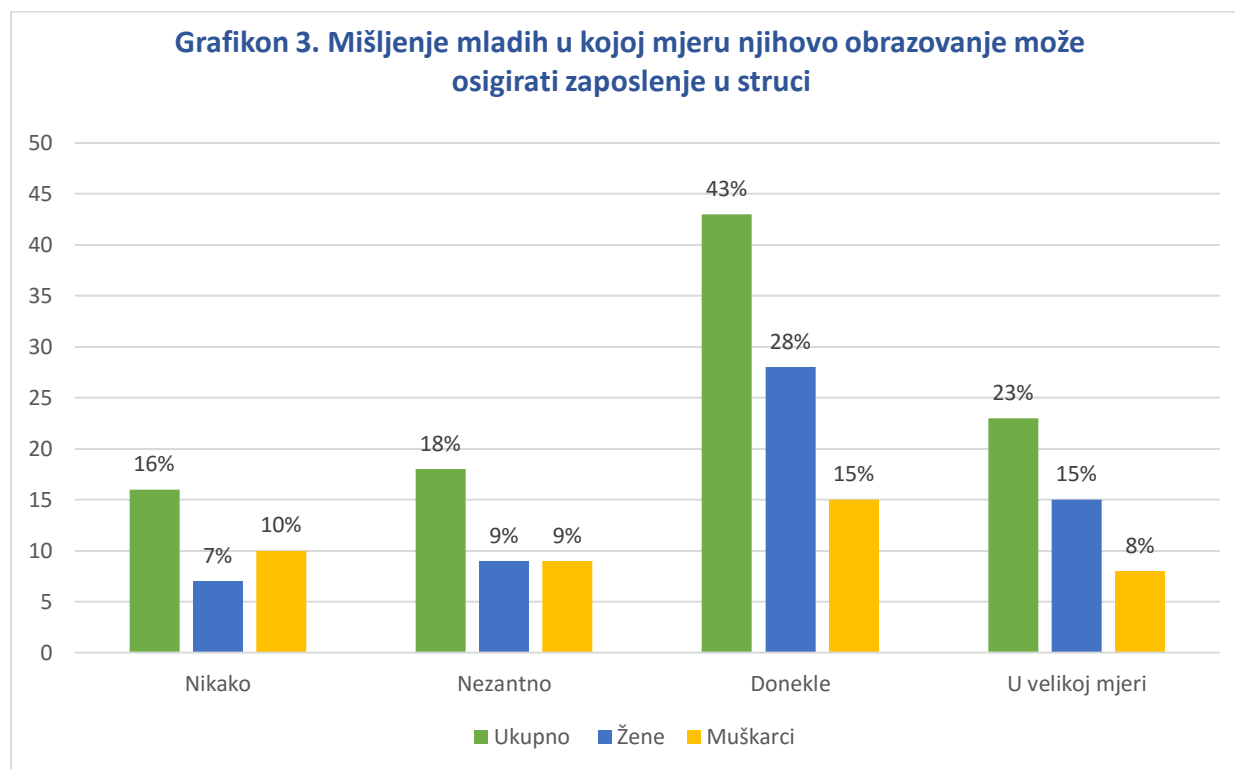
Procenat mladih koji prima stipendiju povećan je u odnosu na 2009. godinu. Samo 6% učenika i studenata primalo je stipendiju, koja u prosjeku iznosi 100 KM.

Danas, 32% učenika i studenata prima stipendiju Općine Ilijaš, dok 11% mladih prima stipendiju iz nekog drugog izvora.

Mjesečni iznosi stipendije najčešće su oko 100 KM.

Obrazovanje i zapošljavanje

Mišljenje mladih o tome koliko im njihovo obrazovanje može osigurati zaposlenje u struci poprilično je negativno. Naime, 16% mladih smatra da im obrazovanje koje će steći ili su stekli neće nikako osigurati zaposlenje u struci, dok njih 43% smatra da je to donekle moguće. Samo 23% mladih smatra da im obrazovanje može osigurati zaposlenje u struci.

Mišljenje mladih o kvaliteti nastave

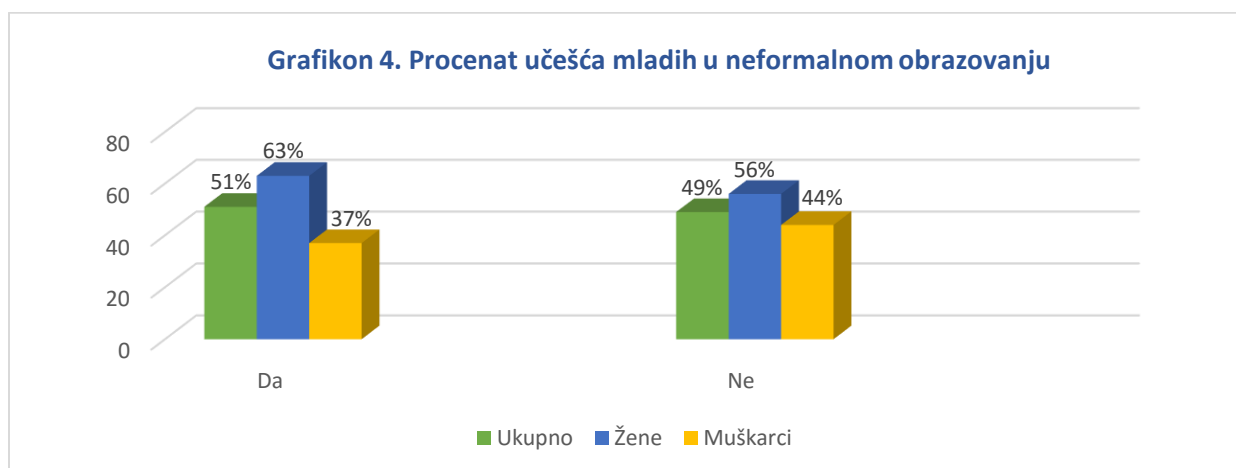
Kao najveći problem formalnog obrazovanja mladi općine Ilijaš navode nedostatak praktične nastave, što je bilo istaknuto kao najveći problem tokom istraživanja provedenog 2009. godine. Mladi su i dalje nezadovoljni preopširnim nastavnim planovima i programima, iako je u ovoj oblasti zabilježen trend opadanja. Pored nedostatka praktične nastave i preopširnih nastavnih planova, značaj broj mladih smatra da praksa naučno-istraživačkog rada nije u skladu sa realnim potrebama u ekonomiji kao i da je nedovoljan broj stipendija/kreditiranja. Neadekvatna tehnička opremljenost i nedostatak sadržaja o reproduktivnom zdravlju mladih najmanje su birani odgovori.

Tabela 7. Najveći problemi formalnog obrazovanja

Šta je najneophodnije promjeniti na polju formalnog obrazovanja?	2009.	2015.
Preopširni nastavni planovi i programi	31 %	21 %
Manjak prakse/praktičnog pristupa u nastavi	40 %	43 %
Praksa naučno-istraživačkog rada koja nije u skladu sa realnim potrebama u ekonomiji	5%	6%
Manjak dijaloga u učionici	4 %	4 %
Nedostatak stipendija/kreditiranja, naročito u visokom obrazovanju	7 %	8 %
Nedostatak sadržaja o reproduktivnom zdravlju mladih	3 %	4 %
Odnos nastavnika prema učeniku/studentu	4 %	5 %
Nestručnost nastavnika/profesora	5 %	5 %
Neadekvatna tehnička opremljenost	2 %	3 %

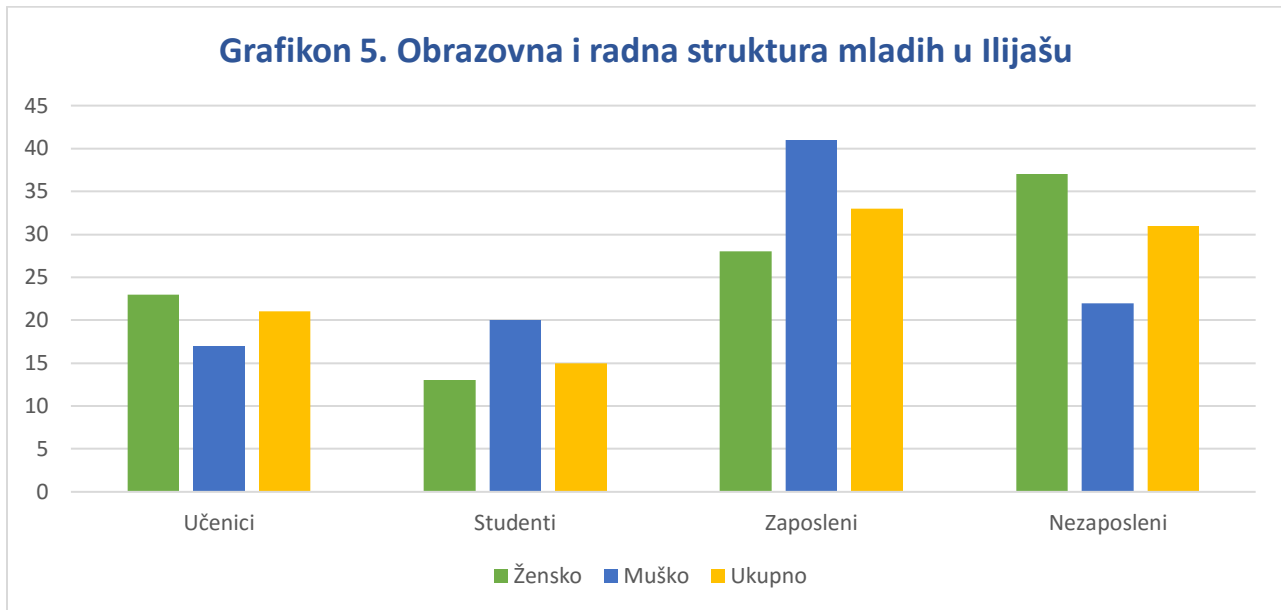
Učešće u neformalnom obrazovanju

Neformalno obrazovanje podrazumijeva sve vrste nastave, obuka i kurseva a koji nisu u programu redovnog obrazovanja, to jest, nisu dio redovne nastave u školi ili fakultetu. Na pitanje: "Jeste li ikad pohađali neki kurs/obuku koja nije u programu redovnog obrazovanja?" 51% mladih odgovorilo je da jeste, dok je njih 49% dalo negativan odgovor. Veći je procenat žena koje su učestvovala u nekom obliku neformalnog obrazovanja. Čak 85% mladih želi da učestvuje u nekom obliku neformalnog obrazovanja. Strani jezici, prvenstveno engleski jezik, i informatika teme su o kojima bi mladi željeli učiti u programima neformalnog obrazovanja.

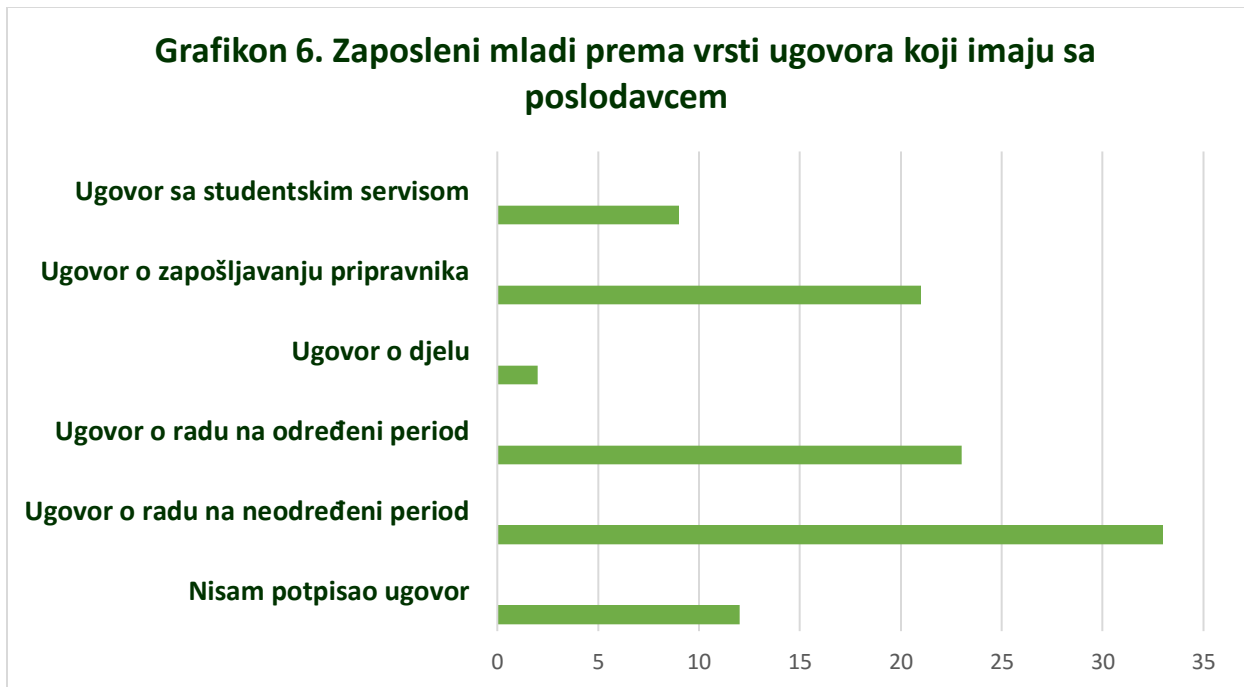
3. ZAPOŠLJAVANJE I PREDUZETNIŠTVO MLADIH

Na području općine Ilijaš 31% mladih uzrasta od 15 do 30 godina je nezaposleno, od čega je više nezaposlenih žena 37%, dok je 22% nezaposlenih muškaraca. Zaposlenih je 33%, od čega je 41% muškaraca i 28% žena.

Neformalno tržište rada

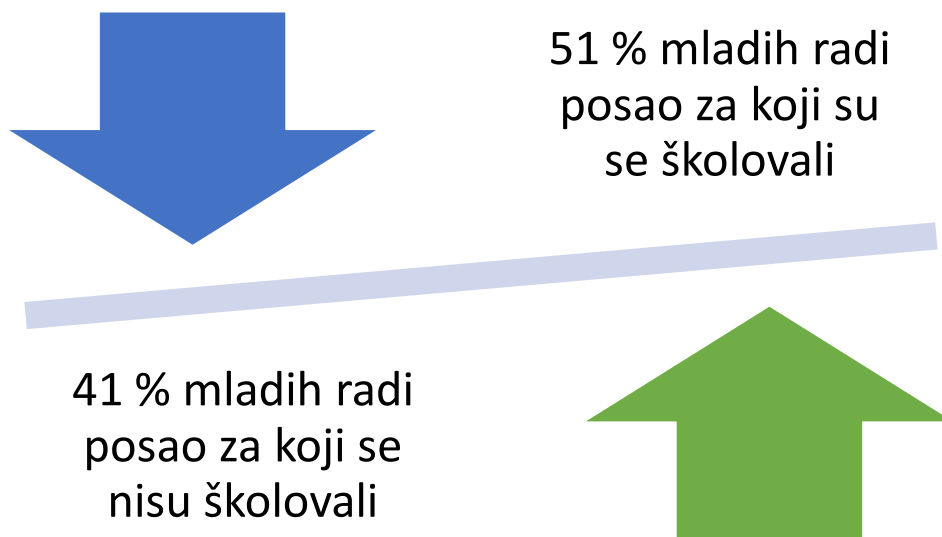
Neformalno tržište rada na području općine Ilijaš je u opadanju kada su u pitanju mladi uzrasta od 15 do 30 godina. U istraživanju 2009. godine, čak 20% mladih navelo je da nije potpisalo nikakav ugovor sa poslodavcem. U 2015. godinu taj procenat je snižen na 12%. Iako je u značajnoj mjeri zabilježen napredak u ovoj oblasti ne treba zanemariti činjenicu da još uvijek 12% mladih radi “na crno“. Od ukupnog broja zaposlenih mladih, ugovor na neodređeno vrijeme potpisalo je 33% mladih, dok je ugovor na određeno vrijeme potpisalo 23% mladih. Značajan broj mladih potpisalo je ugovor o zapošljavanju pripravnika 21%, dok manje procenata zauzimaju ugovor sa studentiskim servisom 9% i ugovor o djelu 2%.

Usklađenost obrazovanja sa radnim mjestom

Oko 41% mladih općine Ilijaš radi posao za koji se nisu školovali. Tokom istraživanja 2009. godine zabilježeno je podatak da je 26% mladih radilo posao za koji su se školovali. Tokom 2015. godine 51% mladih, koji u nekoj vrsti radnog odnosa, izjasnilo se da radi posao za koji su se školovali.

Grafikon 7. Usklađenost obrazovanja sa radnim mjestom

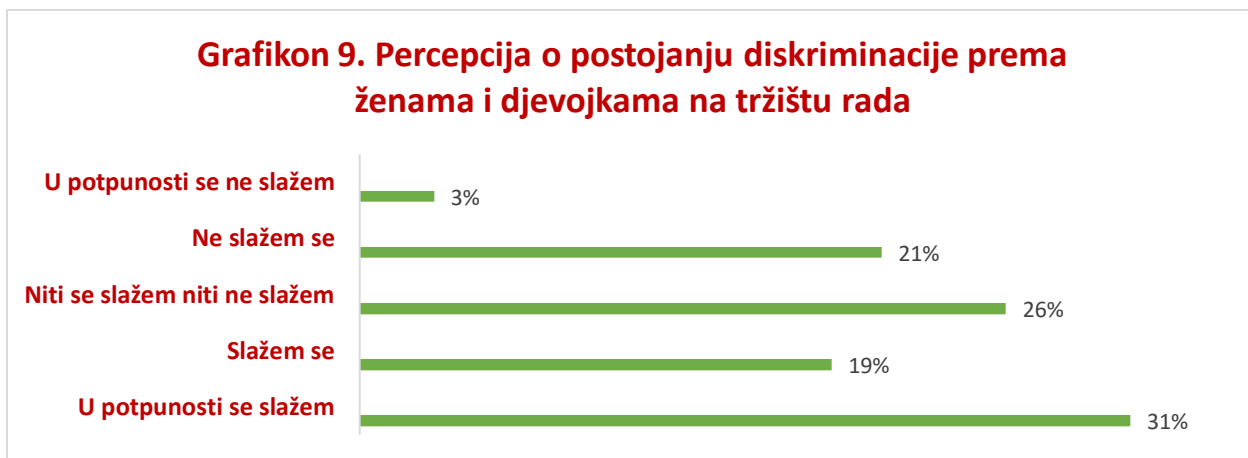

Diskriminacija i zlostavljanje na radnom mjestu

Oko 15% mladih općine Ilijaš su, kroz radno iskustvo, bili svjedoci nekog oblika zlostavljanja na poslu, a koje je ostavilo posljedice na duševno i tjelesno zdravlje njih samih ili njihovih kolega ili kolegica. U ovoj oblasti zabilježen je veliki porast procenta mladih koji su bili svjedoci nekog oblika zlostavljanja na poslu, u odnosu na 2009. godinu, kada je taj procenat iznosio samo 5%.

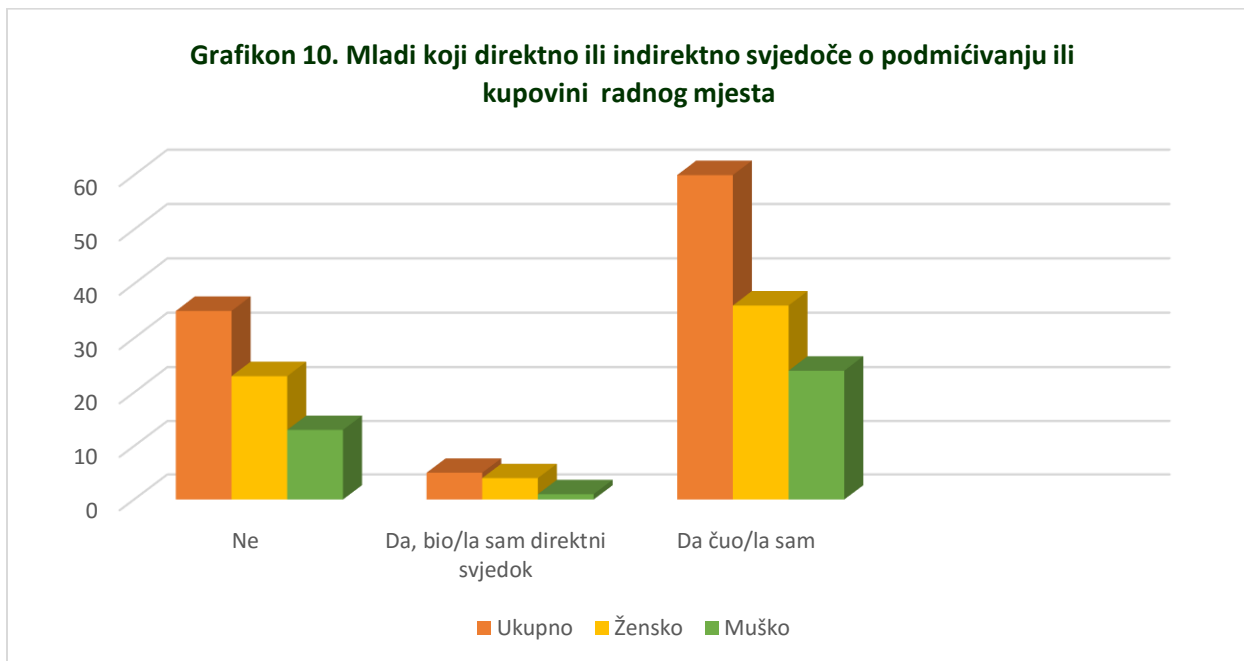

Mladi sa područja općine Ilijaš imaju podijeljeno mišljenje kada je u pitanju mišljenje o postojanju diskriminacije prema ženama i djevojkama na tržištu rada. Oko 50% mladih slaže se s tvrdnjom da postoji diskriminacija prema ženama i djevojkama na tržištu rada, 26% mladih se niti slaže niti ne slaže, dok se oko 20% mladih ne slaže sa navedenom tvrdnjom.

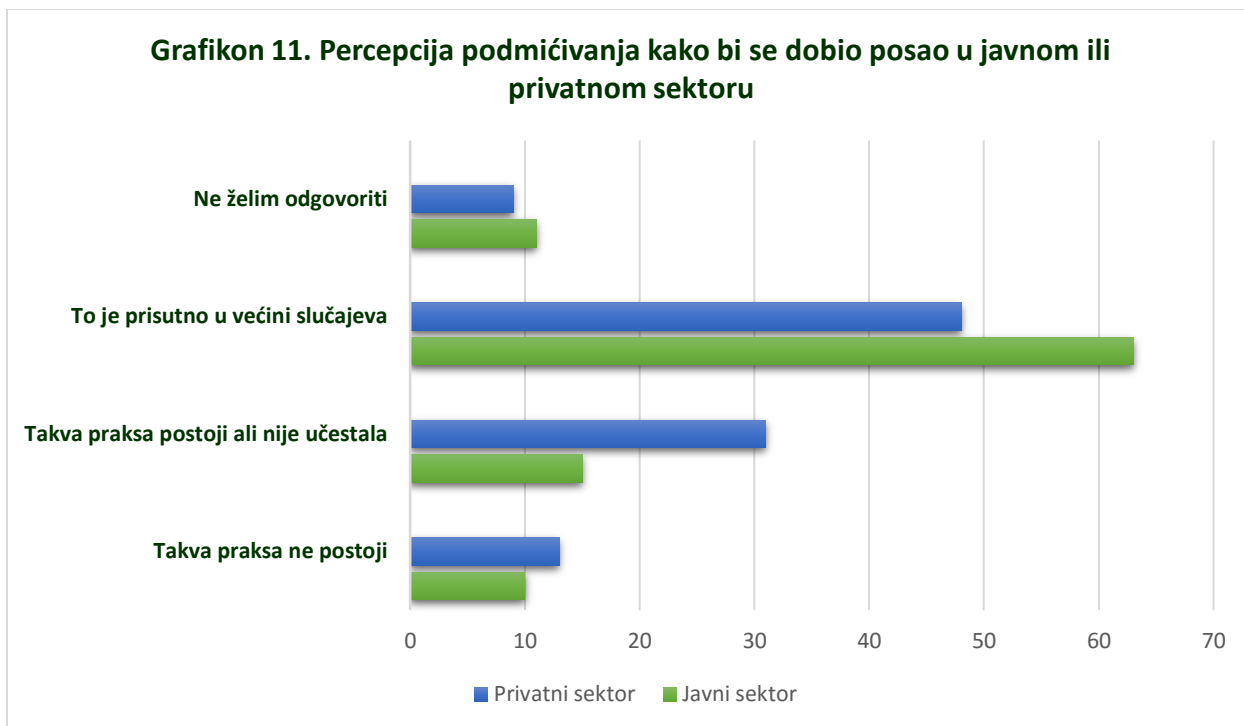
Percepcija mita i korupcije pri zapošljavanju

Kada je riječ o podmićivanju ili kupovini radnog mjesta oko 5% mladih izjavilo je kako je bio/la direktni svjedok takvim slučajevima, dok je 60% mladih izjavilo da je čulo za takvu praksu. Zanimljiv podatak jeste da je veći broj žena bilo direktni svjedok pri podmićivanju ili kupovini radnih mjesta, kao i to da je veći procenat žena koje su čule za takve slučajeve. Nažalost, ovakva iskustva kreiraju javno mnijenje koje smatra da je položaj na tržištu rada uslovljen finansijskim mogućnostima za podmićivanje, a ne radnim sposobnostima i vještinama.

Kada je u pitanju zapošljavanje u javnom sektoru, 63% mladih općine Ilijaš smatra da je praksa podmićivanja kako bi se dobio posao prisutna u većini slučajeva, dok njih 15 smatra da takva praksa postoji ali da nije učestala. Samo 10% mladih smatra da takva praksa ne postoji, dok njih 11% nije željelo dati odgovor na ovo pitanje.

Kada je u pitanju realni sektor, percepcija o podmićivanju kako bi se dobio posao nešto je niža u odnosu na javni sektor. 48% mladih smatra da je praksa podmićivanja kako bi se dobio posao u privatnoj firmi prisutna u većini slučajeva, dok njih 31% smatra da takva praksa postoji ali da nije učestala. Da takva praksa ne postoji u privatnim firmama smatra 13% mladih, dok njih 9% nije željelo dati odgovor na ovo pitanje.

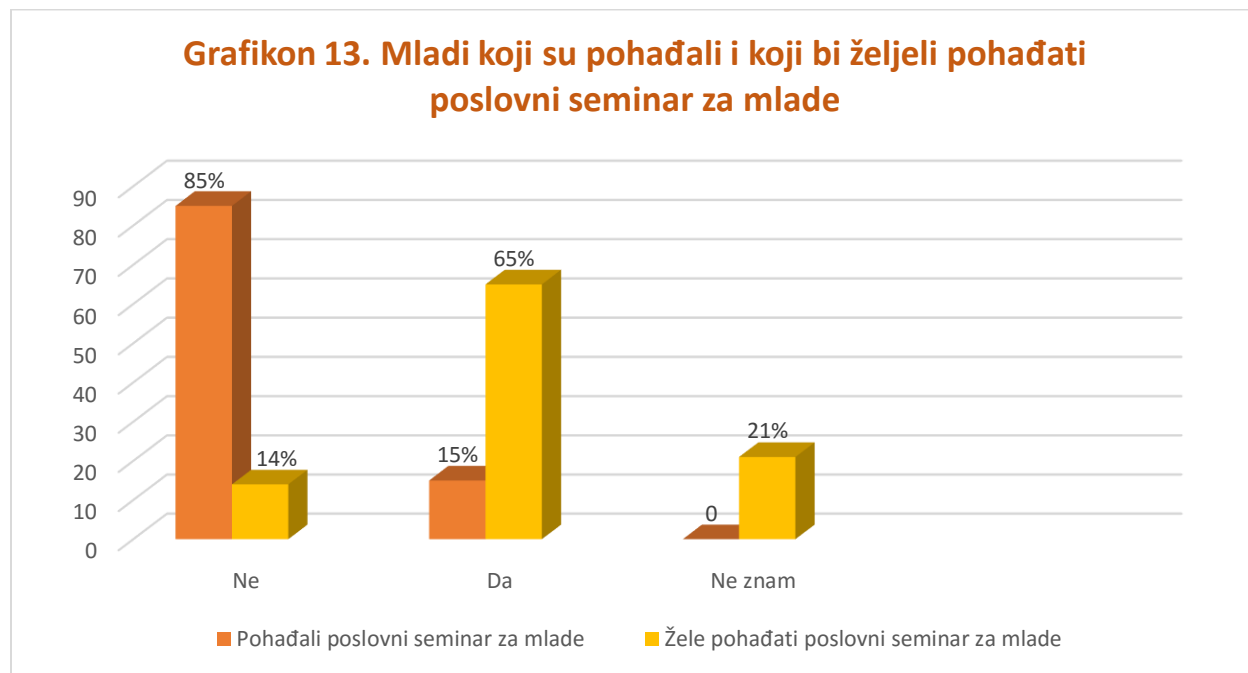
Vladini programi zapošljavanja

Oko 62% mladih sa područja općine Ilijaš nije čulo za vladin program zapošljavanja, dok njih 38% jeste čulo za ovakve programe. Poražavajući podatak jeste da 83% mladih nikad nije učestovalo u vladinim programima zapošljavanja, dok samo njih 17% jeste.

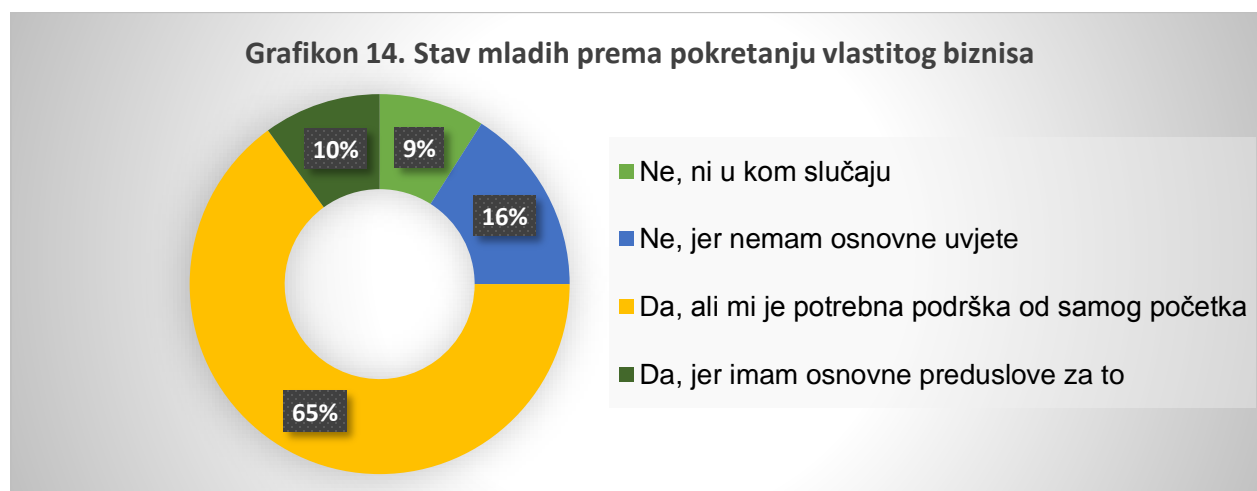

Preduzetništvo mladih

Oko 85% mladih sa području općine Ilijaš nije pohađalo poslovni seminar za mlade, dok njih 65% bi željelo pohađati seminar ovakve vrste. Samo 15% mladih pohađalo je poslovni seminar za mlade, dok njih 14% ne želi pohađati seminar ovakve vrste.

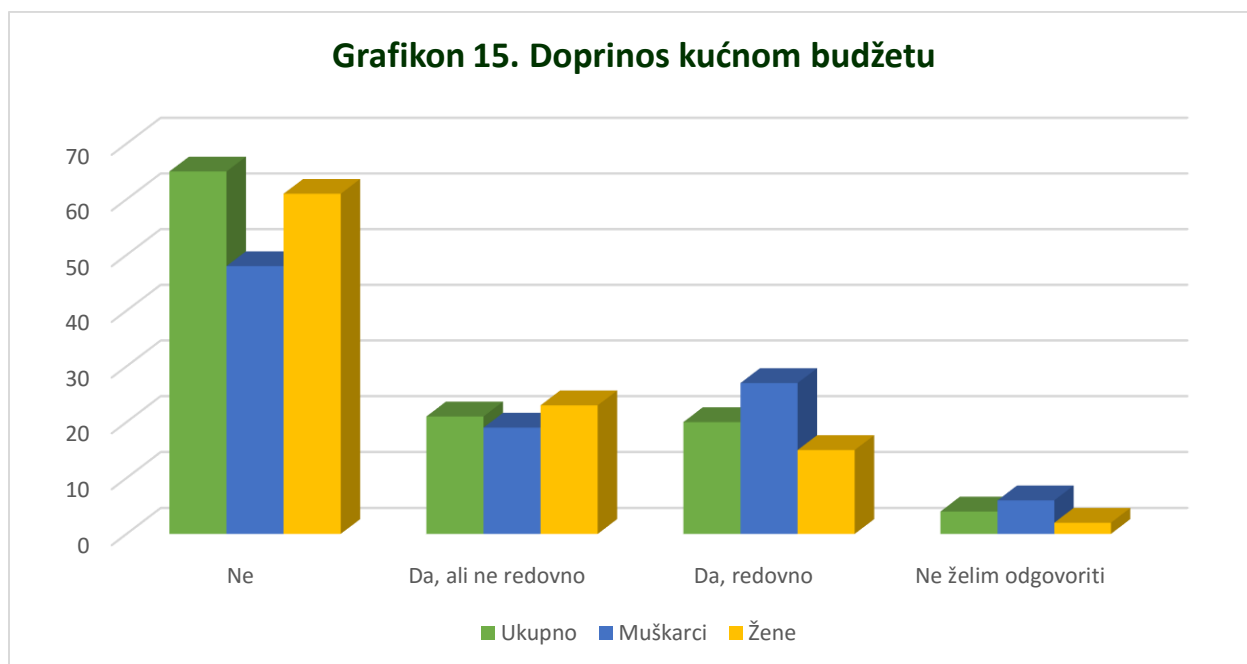
Više od polovina mladih sa područja općine Ilijaš rado bi pokrenula vlastiti biznis uz podršku od samog početka osnivanja. 10% mladih pokrenulo bi vlastiti biznis jer već ima osnove preduvjete za realizaciju, dok 16% mladih ne bi pokrenulo vlastiti biznis jer nema uslove. 9% mladih ni u kojem slučaju ne bi pokrenulo vlastiti biznis. Želja za pokretanjem vlastitog biznisa jednaka je i kod mladih iz gradskih i vangradskih sredina.

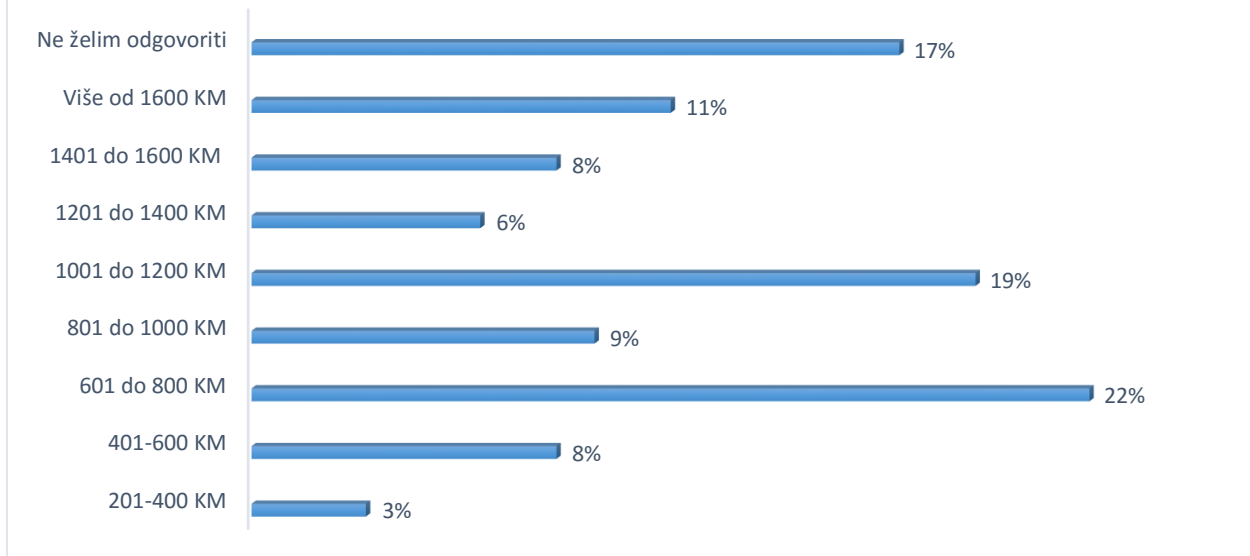
4. SOCIJALNI POLOŽAJ MLADIH

Prihodi mladih

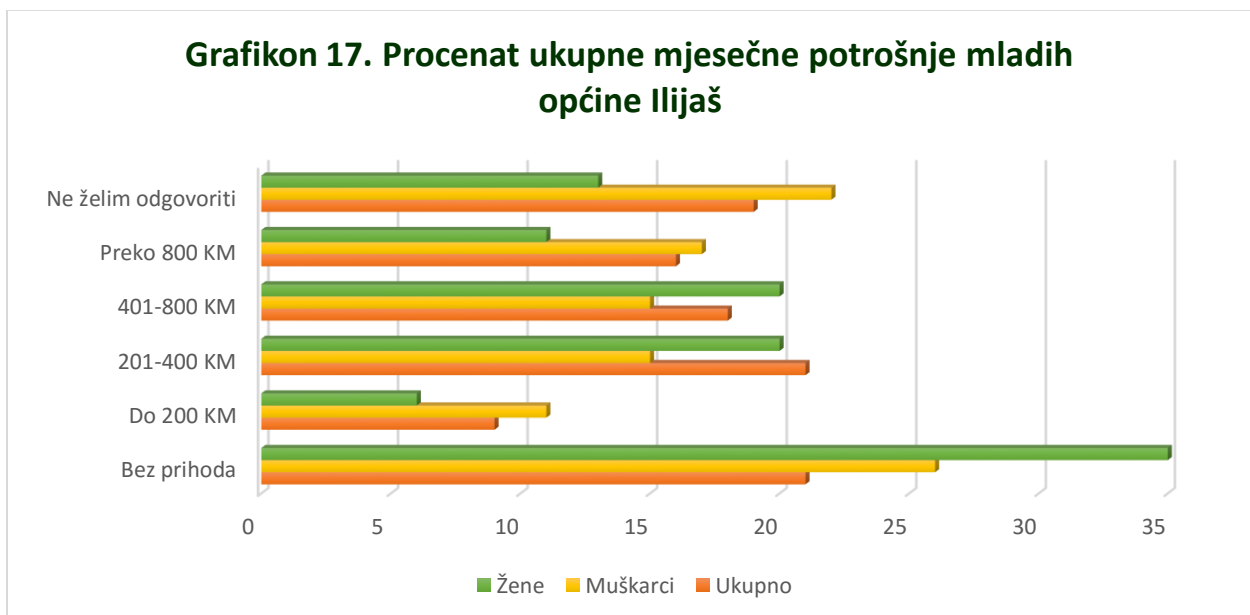
Čak 65% mladih općine Ilijaš ne doprinosi kućnom budžetu. Veći je broj mladih žena koje ne doprinose kućnom budžetu 61%, nego muškaraca 48%. Na nivou Kantona Sarajevo brojke su skoro pa identične, budući da 60% mladih žena i 45% muškaraca nije u mogućnosti doprinosti kućnom budžetu. 21% mladih doprinosi budžetu, ali ne redovno dok njih 27% redovno doprinosi kućnom budžetu. 4% mladih nije željelo odgovoriti na ovo pitanje.

Kada su u pitanju mjesečna primanja domaćinstava u kojima žive mladi, i dalje je visoko procenat onim koji ne žele govoriti o novcu i kućnom budžetu. 17% mladih sa područja općine Ilijaš nije željelo odgovoriti na ovo pitanje. Oko 60% mladih na području općine Ilijaš živi u domaćinstvima čija mjesečna primanja ne iznose više od 1200 KM. Kada se uzme u obzir podatak da većina takvih domaćinstava broji tri, četiri ili pet članova, možemo zaključiti da mladi i njihove porodice raspolažu da veoma ograničenim finansijskim sredstvima. 6% mladih živi u domaćinstvu čiji mjesečni prihodi iznose od 1201 do 1400 KM, 8% ima primanja između 1401 i 1600 KM, dok 11% mladih živi u domaćinstvu čiji su mjesečni prihodi veći od 1600 KM.

Grafikon 16. Ukupna mjesečna primanja domaćinstava

Kada govorimo o procentu ukupne mjesečne potrošnje mladih općine Ilijaš, u grafikonu se može vidjeti da je najveći procenat mladih koji su bez prihoda i sa prihodima do 200 KM. 21% mladih je bez prihoda, od čega je veći broj žena 35% dok je muškaraca 26%. Značajan je i procenat mladih koji nisu željeli odgovoriti na ovo pitanje, čak njih 19%. 21% mladih raspolaže između 200 i 400 KM mjesečno, 18% mladih između 400 i 800 KM, dok je 16% mladih koji raspolažu sa preko 800 KM mjesečno.

Grafikon 17. Procenat ukupne mjesečne potrošnje mladih općine Ilijaš

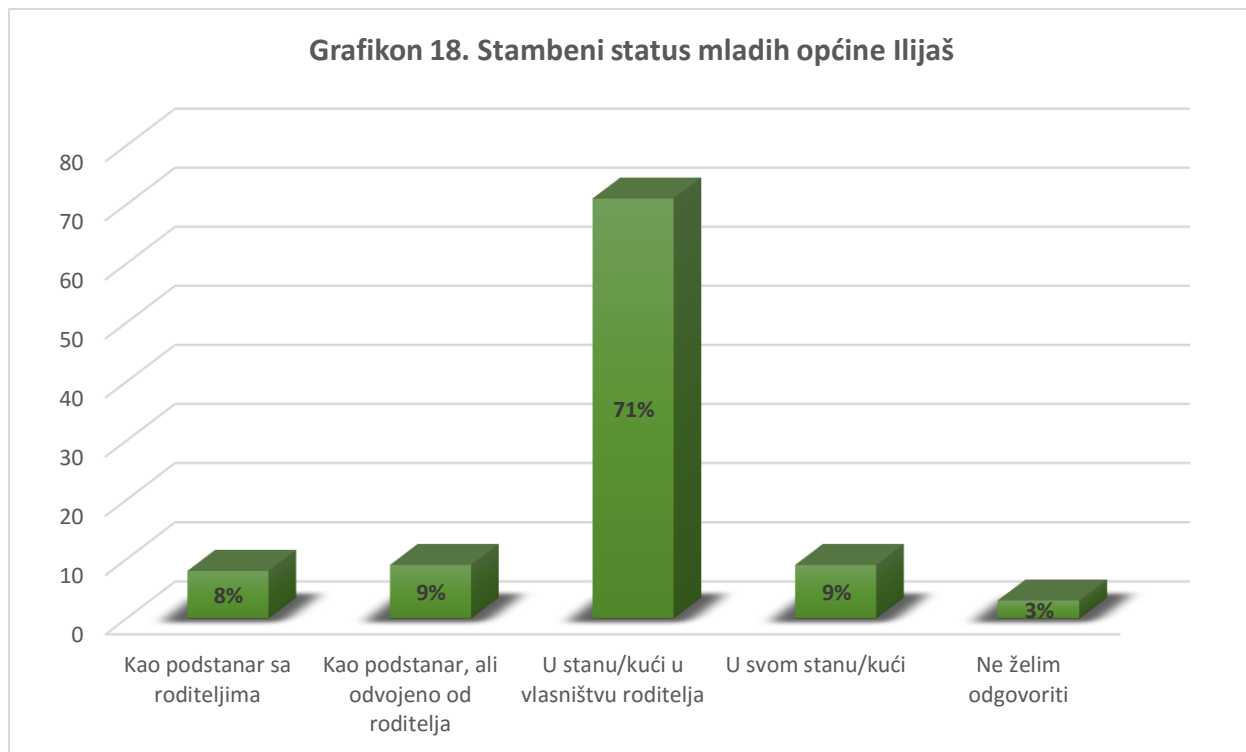
Formiranje porodice i stambeni status

20% mladih općine Ilijaš je vjenčano, a 10% ih ima djecu, što je iznad prosjeka u odnosu na Kanton Sarajevo gdje je 12% Kantona Sarajevo, a 8% ih ima djecu. 75% mladih je neudano/neoženjeno, mada je taj procenat u padu u odnosu na 2009. godinu.

Tabela 8. Bračni status

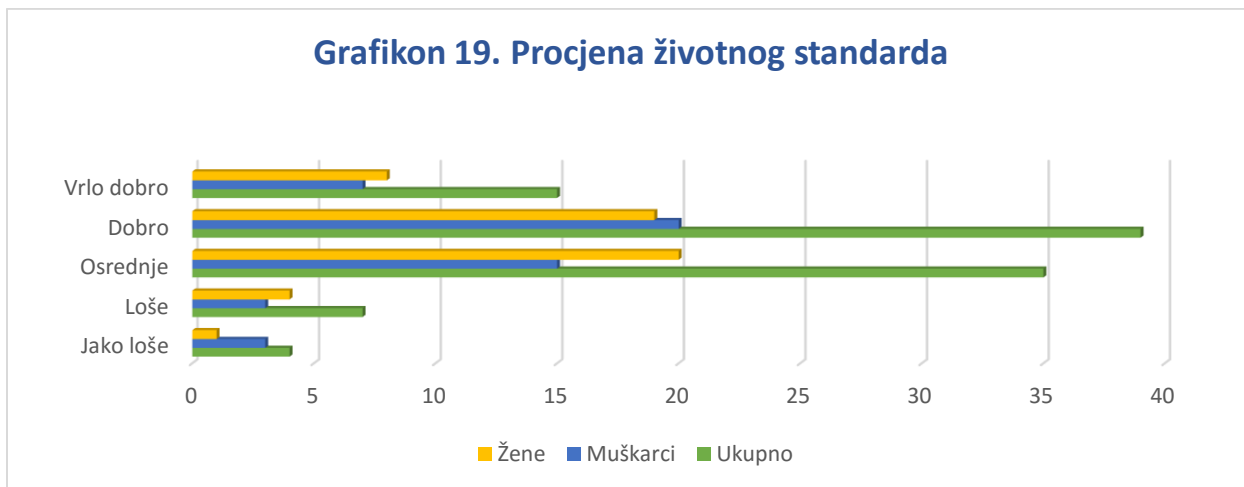
	2009.	2015.
Neudana/Neoženjen	83%	75%
Udana/Oženjen	16%	20%
Nešto drugo	1%	5%

Najveći broj mladih općine Ilijaš, njih 71% živi u stanu/kući u vlasništvu roditelja. Kao podstanar sa roditeljima živi 8% mladih. Procenat mladih koji su se uspjeli stambeno osamostaliti iznosi oko 18%, od čega 9% živi u svom stanu/kući a 9% kao podstanar. 3% mladih nije željelo dati odgovor na ovo pitanje.

Samoprocjena životnog standarda

Svoj trenutni životni standard mladi općine Ilijaš uglavnom ocjenjuju kao dobar (39%). Da imaju osrednji životni standard smatra 35% mladih. Mladih koji smatraju da žive vrlo dobro je 15%, loše 7% i jako loše 4%.

Kada je u pitanju percepcija, uočljive su velike razlike u mišljenju mladih između percepcije vlastite budućnosti te budućnosti društva. 35% mladih općine Ilijaš svoju budućnost vidi mnogo bolju od sadašnjosti, a mnogo bolju budućnost društva vidi samo 13% mladih. Da će njihova budućnost biti samo nešto bolja nego sadašnjost smatra 29%, a samo nešto bolja budućnost društva smatra 34% mladih. Da će vlastita budućnost biti ista kao i sadašnjost smatra 9%, a da će budućnost društva biti ista smatra 18% mladih. Onih koji smatraju da će njihova budućnost biti nešto gora od sadašnjosti je 14% a da će budućnost društva biti nešto gora 4%. Procenat mladih koji smatraju da će njihova budućnost biti mnogo gora od sadašnjosti je 13% a budućnosti društva 18%.

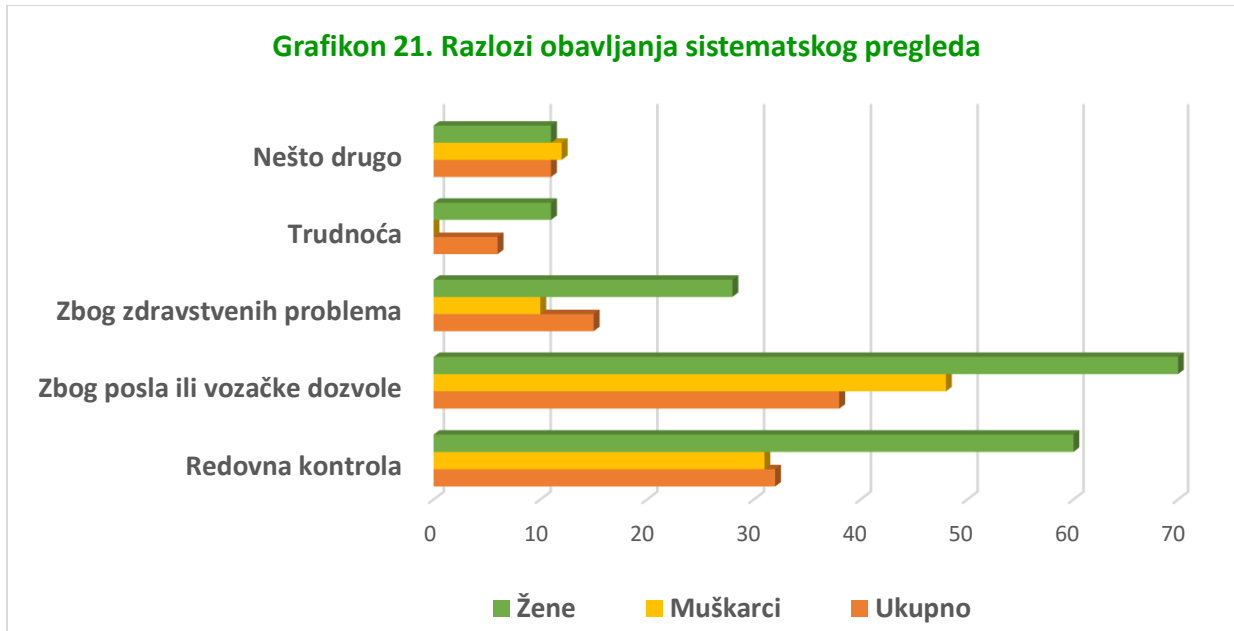
5. ZDRAVSTVENA ZAŠTITA MLADIH

Sistematski pregled

Oko 22% mladih općine Ilijaš obavilo je sistematski pregled u posljednjih 12 mjeseci, što je bolji prosjek nego na nivou Federacije BiH. Tabela 9., pokazuje koliko redovno mladi općine Ilijaš obavljaju sistematski pregled u poređenju sa podacima na nivou FBiH.

Tabela 9. Učestalost obavljanja sistematskog pregleda mladih općine Ilijaš

SISTEMSKI PREGLED	Muškarci Ilijaš	Žene Ilijaš	Ukupno Ilijaš	Muškarci FBiH	Žene FBiH	Ukupno FBiH
<i>U posljednjih mjesec dana</i>	8%	7%	8%	8%	3%	6%
<i>U zadnjih tri mjeseca</i>	10%	12%	11%	9%	10%	9%
<i>U zadnjih šest mjeseci</i>	16%	10%	11%	14%	10%	12%
<i>U zadnjih godinu dana</i>	24%	21%	22%	15%	16%	16%
<i>Prije više od godinu dana</i>	18%	28%	24%	20%	19%	20%
<i>Ne sjećam se</i>	16%	22%	20%	25%	25%	25%
<i>Nikada</i>	6%	3%	4%	12%	12%	9%

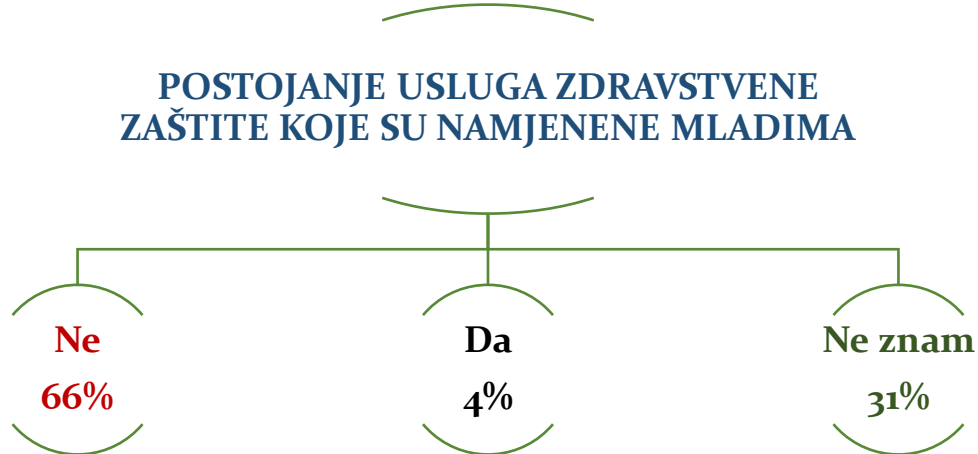

Najčešći razlozi obavljanja sistematskog pregleda su posao ili dobijanje vozačke dozvole (38%) te redovna kontrola (38%). Kada se govori o redovnoj kontroli, iskazana je veća osvještenost žena, tako da je redovnu kontrolu radilo 60% žena a 48% muškaraca. Zbog zdravstvenih problema sistematski pregled je obavilo 15% mladih.

Zdravstvene usluge

Oko 31% mladih općine Ilijaš ne zna postoji li u njihovoj lokalnoj zajednici zdravstvene usluge koje su posebno organizirane i specifično namjenjene samo za mlade. 66% mladih tvrdi da takvih usluga nema na području općine Ilijaš, dok je tek 4% mladih zna za takve usluge.

Grafikon 22. Zdravstvene usluge specifično namjenjene mladima

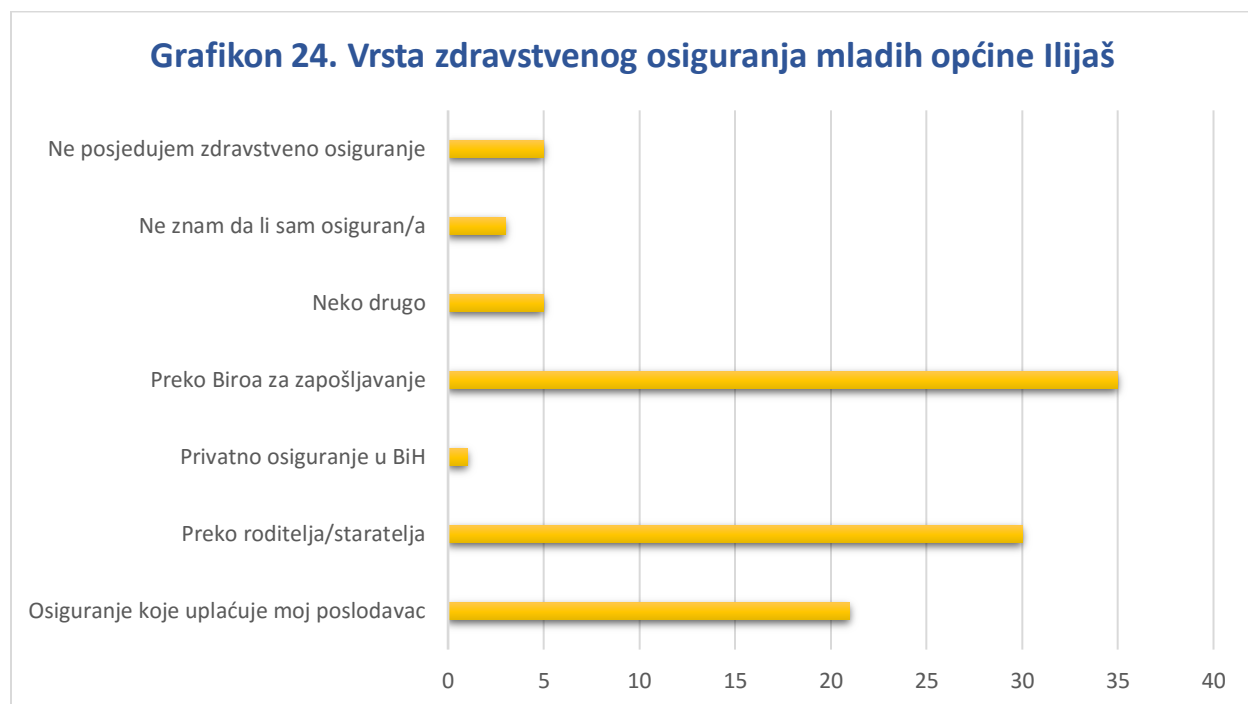
Zdravstvenim uslugama koje pružaju domovi zdravlja nezadovoljno je 36% mladih. 32% mladih nije ni zadovoljno ni nezadovoljno uslugama, dok je njih 12% u potpunosti nezadovoljno. Zadovoljnih je 15% a u potpunosti zadovoljnih 2%.

Grafikon 23. Stepen zadovoljstva mladih uslugama domovima zdravlja

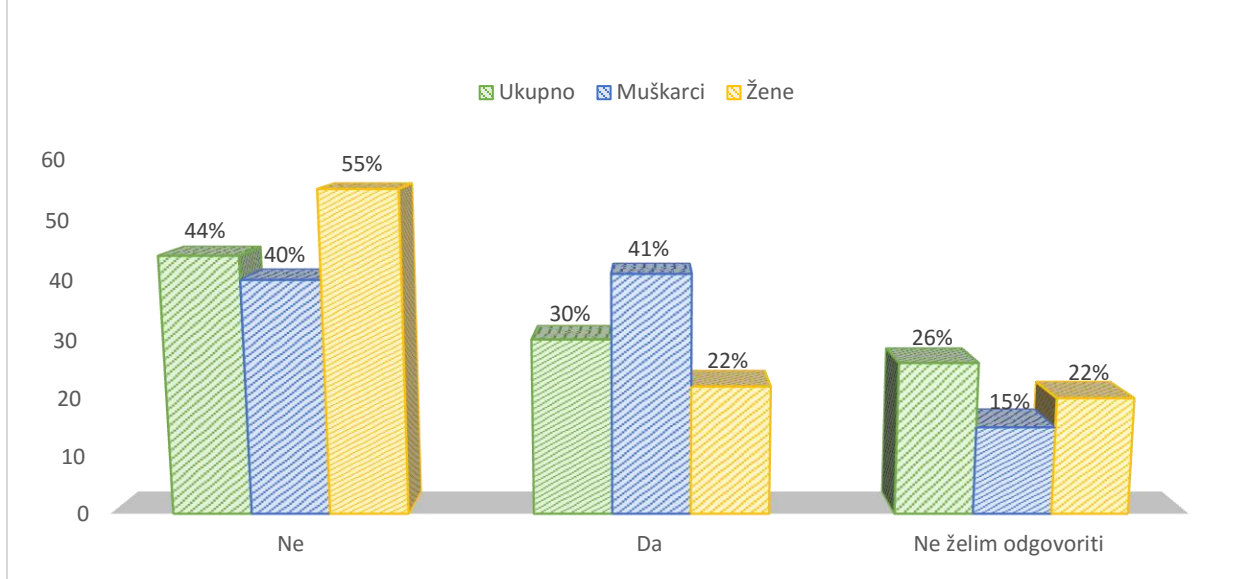
Zdravstveno osiguranje

Oko 35% mladih općine Ilijaš osigurano je preko Biroa za zapošljavanje a 30% preko roditelja/staratelja. Osiguranje koje uplaćuje poslodavac ima 21% a dodatno (privatno osiguranje u BiH) ima 1%. Neku drugu vrstu osigiranja ima 5% mladih. 5% mladih ne posjeduje nikakvo zdravstveno osiguranje a njih 3% ne zna da li je osigurano.

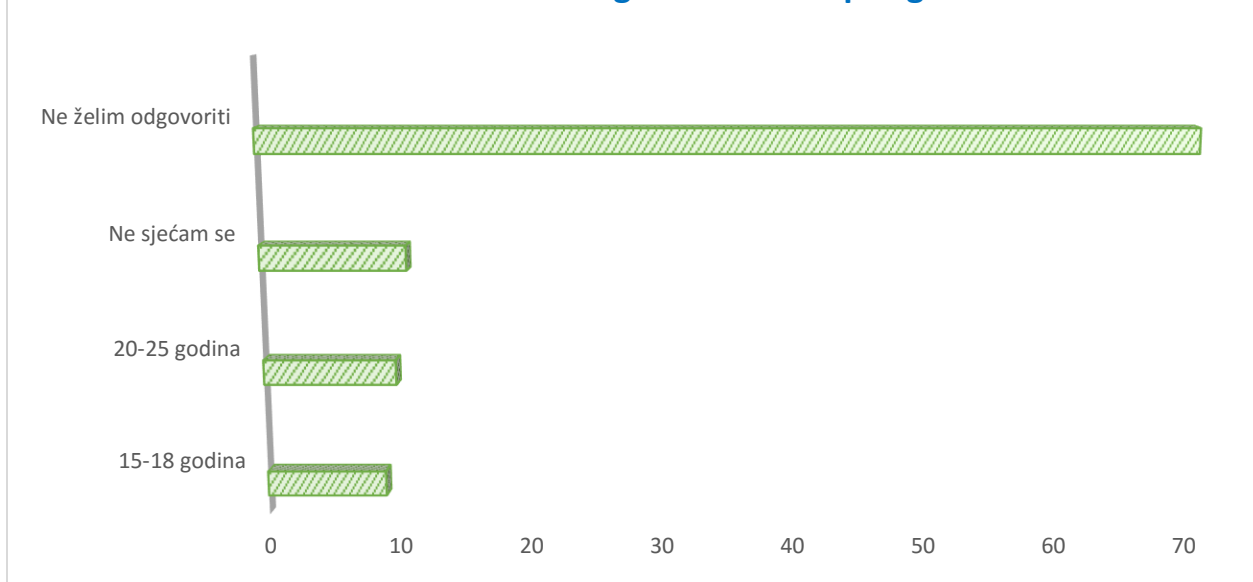

Intimi odnosi

26% mladih ne želi odgovarati na pitanja u vezi sa seksualnim aktivnostima, što pokazuje da su razgovori o ovim pitanjima još uvijek tabu tema u našem društvu. Na pitanje: “Da li ste seksualno aktivni?” 44% mladih odgovorilo je sa “ne”, od kojih je 55% žena i 40% muškaraca. Na isto pitanje, 30% mladih je odgovorilo sa “da”, od kojih je 41% muškaraca i 22% žena. Na osnovu odgovora ispitanika, može se zaključiti da su muškarci više seksualno aktivni nego žene. 26% mladih nije željelo odgovoriti na pitanje da li su seksualno aktivni ili ne.

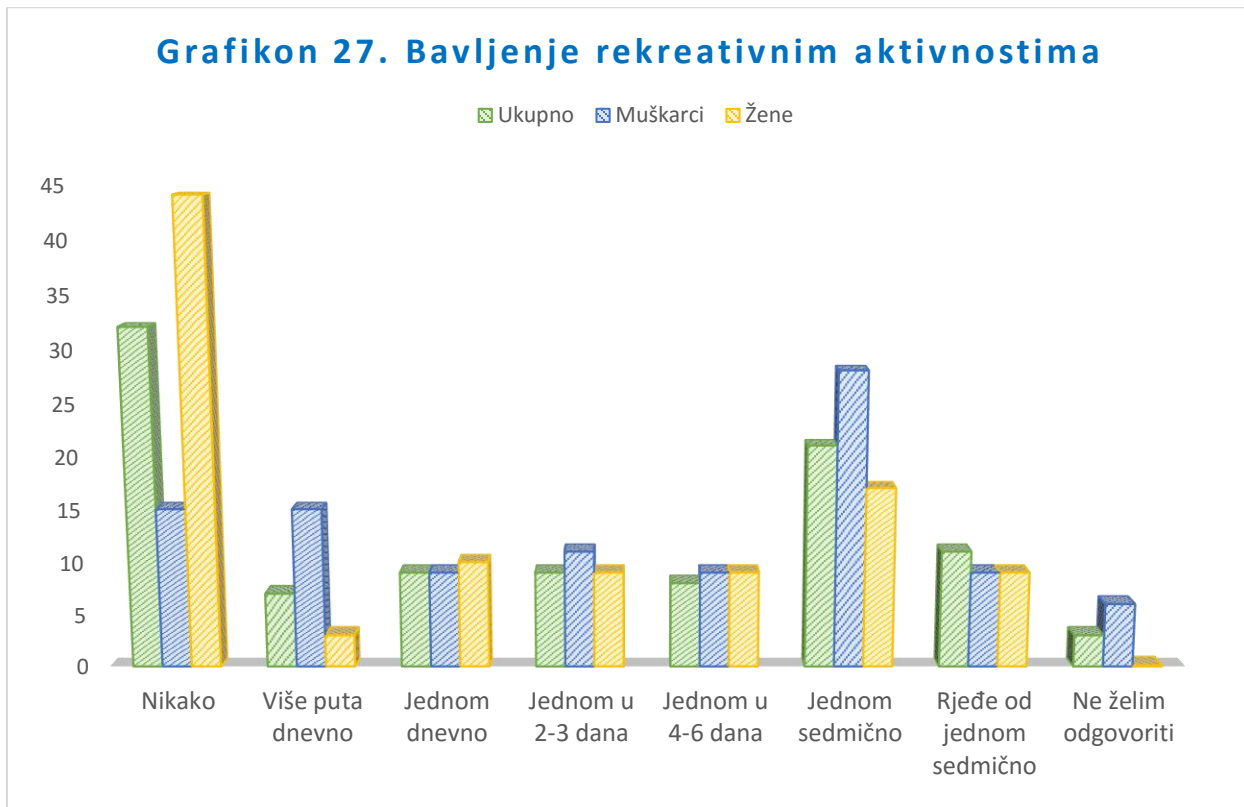
Grafikon 25. Seksualna aktivnost mladih**Ginekološki pregled**

Oko 29% mladih žena nije željelo odgovoriti na pitanje koliko su puta obavile ginekološki pregled u posljednjih 12 mjeseci, a njih 70% nije željelo odgovoriti na pitanje koliko su godina imale kad su obavile prvi ginekološki pregled. 11% mladih žena ne sjeća se koliko su godina imale kada su obavile prvi ginekološki pregled. 10% žena imalo je između 20 i 25 godina, a 9% između 15 i 18 godina, kada su obavile prvi ginekološki pregled.

Grafikon 26. Prvi ginekološki pregled

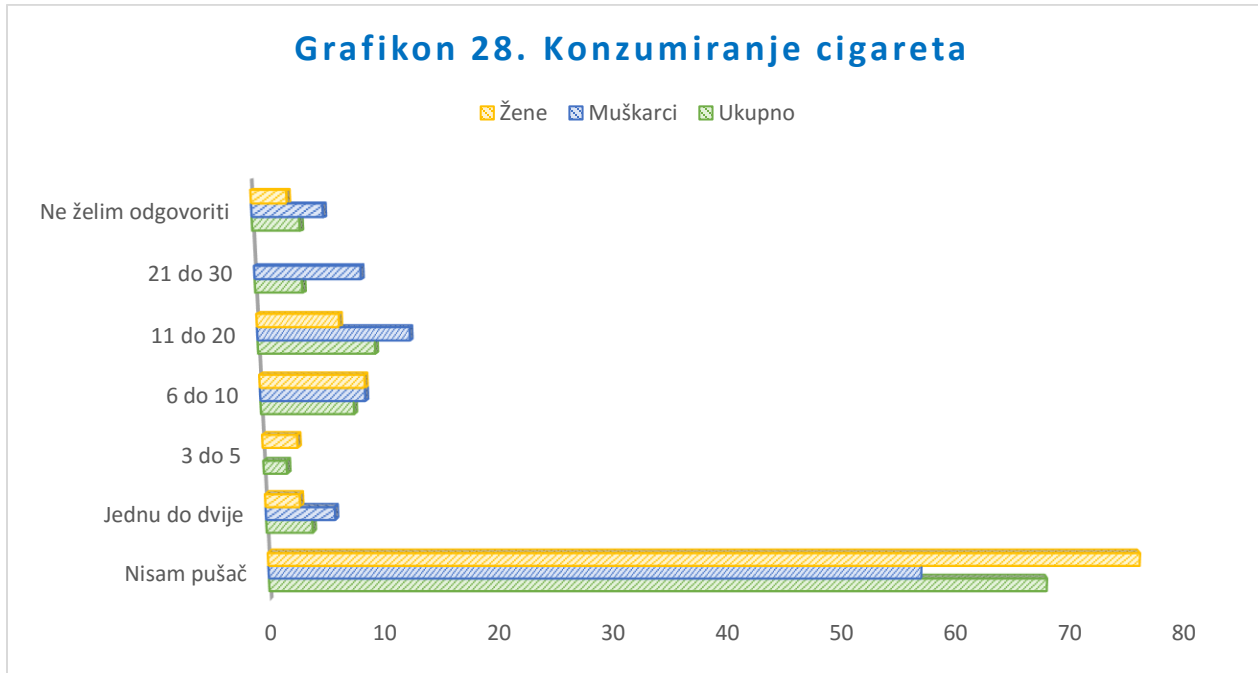
Bavljenje rekreativnim aktivnostima

Muškarci općine Ilijaš uzrasta 15 do 30 godina posvećuju mnogo više vremena rekreativnim aktivnostima nego žene. 21% mladih bavi se rekreativnim aktivnostima jednom sedmično, 8% jednom u 4-6 dana a 9% jednom u 2-3 dana. Rekreativnim aktivnostima jednom dnevno bavi se 9% a više puta dnevno 7% mladih. Izuzetno je visok procenat mladih koji se nikako se bave rekreativnim aktivnostima (32%) i to 44% žena i 15% muškaraca. Ovi procenti pokazuju da je potrebno obezbjediti adekvatne rekreativne aktivnosti za žene na području općine Ilijaš.

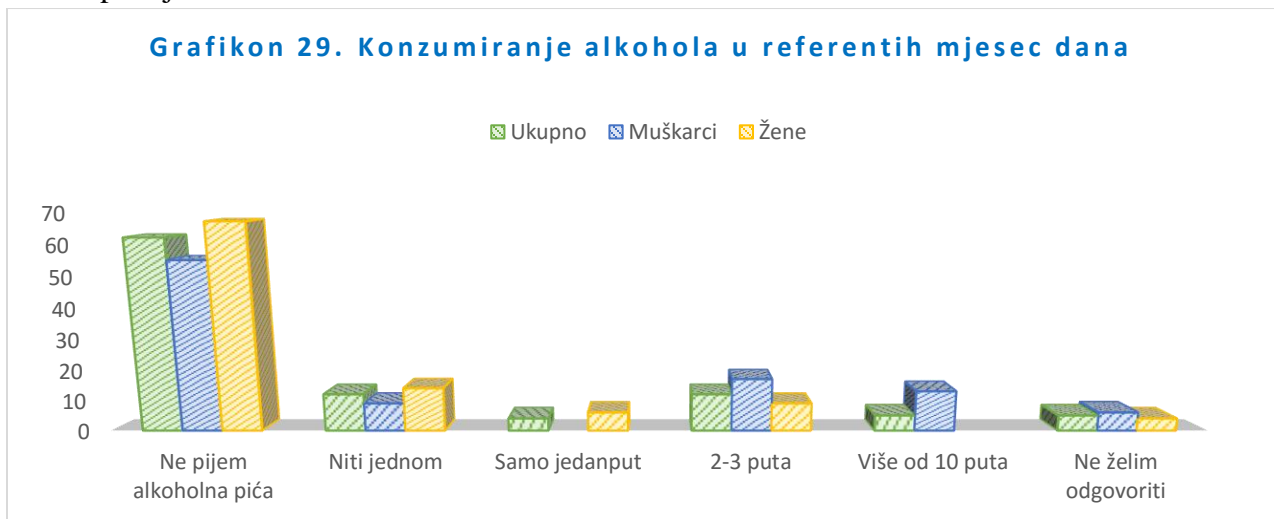

Konsumiranje cigareta i alkohola

Oko 28% mladih općine Ilijaš su svakodnevni pušači, 4% je onih koji puše 1-2 cigarete dnevno, 10% onih koji puše 3-10 cigareta dnevno a oko 10% onih koji puše 10-20 cigareta dnevno. Više od 20 cigareta dnevno puši 3% mladih. 68% mladih navelo je da ne konzumira cigarete.

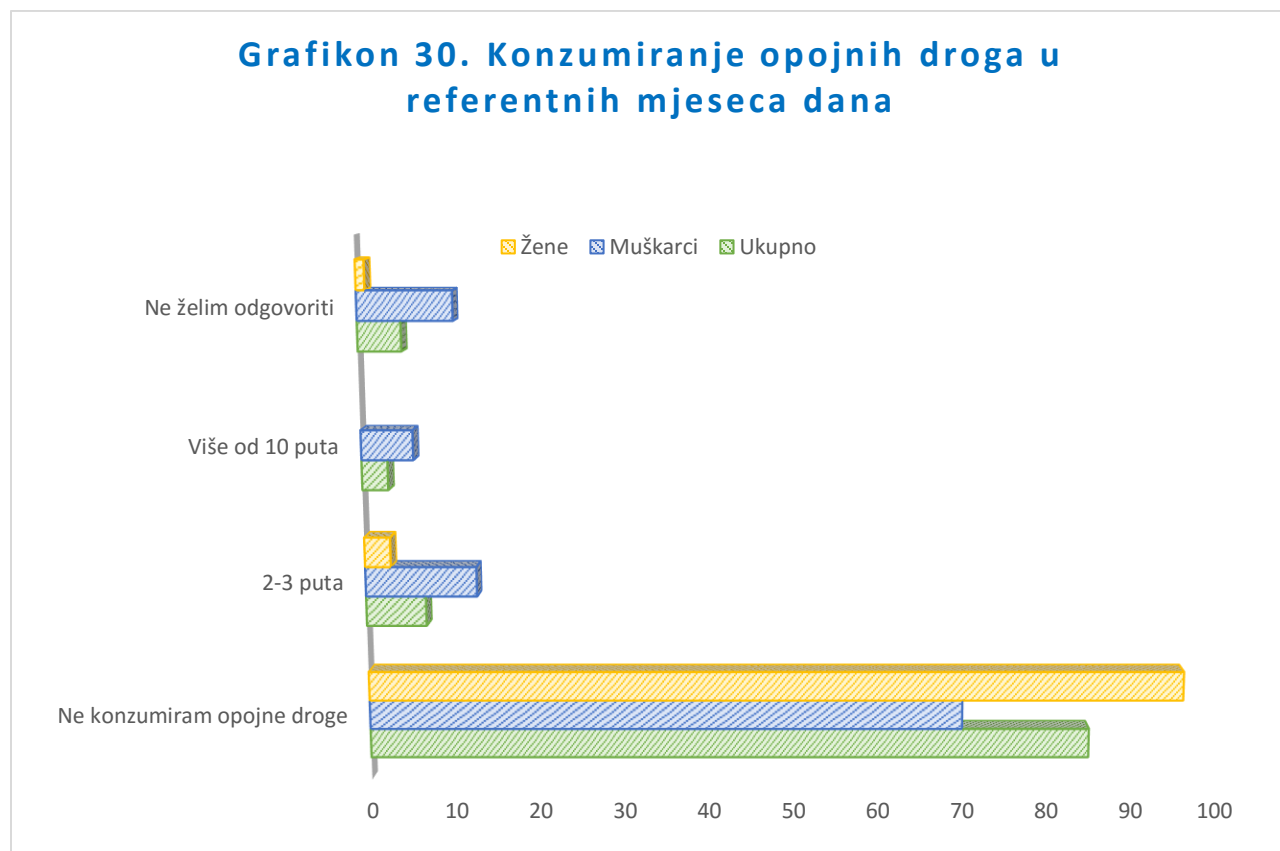
Konsumiranje alkohola među mladima na području općine Ilijaš, prema ovom istraživanju, bilježi značajan trend opadanja. Naime, 62% mladih izjasnilo se da ne konzumira alkohol. 12% mladih nije nijednom konzumiralo alkohol u referentnih mjesec dana. 12% je onih koji su konzumirali alkohol 2-3 puta a oko 4% onih koji su to radili više od 10 puta. 5% mladih nije željelo odgovoriti na ovo pitanje.

Konsumiranje opojnih droga

Mladi općine Ilijaš uglavnom navode da ne konzumiraju opojne droge (85%). 7% mladih navelo da je konzumiralo neku vrstu opojne droge 2-3 puta u referentnih mjesec dana, dok je njih 2% konzumiralo drogu više od 10 puta. 5% mladih nije željelo odgovoriti na ovo pitanje. Kada su u pitanju podaci koje mladi daju u ovakvoj vrsti istraživanja, takve informacije treba uzmati sa rezervom budući da je realni procenat onih koji konzumiraju droge veći od ponuđenog. U prilog navedenom govore istraživanja koja su rađena od strane federalnih institucija, te je procenat mladih koji konzumiraju opojne droge veći od ponuđenog. Iako je istraživanje bilo anonimnog karaktera, ispitanici ipak nisu bili potpuno iskreni.

Grafikon 30. Konsumiranje opojnih droga u referentnih mjeseca dana

6. UČEŠĆE MLADIH

Zainteresovanost za politiku

Zainteresovanost mladih za politiku na lokalnom nivou porasla je u odnosu na 2009. godinu sa 42% na 50%. Pored politike na lokalnom nivou mlade sa područja općine Ilijaš u velikoj mjeri zanima i politika u Federaciji BiH, oko 55% kao i politika na nivou BiH, oko 50%. Oko 55% mladih ne zanima politika u EU dok njih više od 60% ne zanima politika u RS.

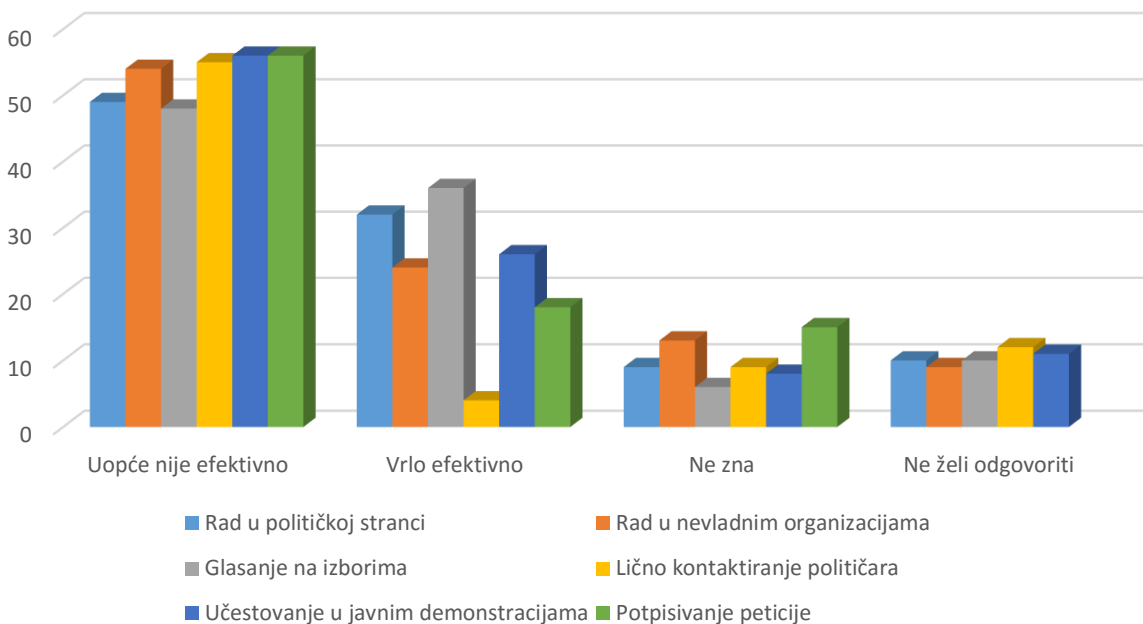
Tabela 10. Zainteresovanost mladih za politiku

U kojoj mjeri vas zanima:	Uopće me ne zanima	Ne zanima me	Zanima me	Zanima me u velikoj mjeri	Ne želi odgovoriti
Polika na lokalnom nivou	26%	18%	43%	7%	6%
Polika u RS	33%	29%	27%	3%	8%
Politika u Federaciji	21%	18%	46%	10%	5%
Politika na nivou BiH	24%	20%	42%	8%	6%
Politika u EU	33%	25%	34%	2%	6%

Načini učešća u donošenju odluka

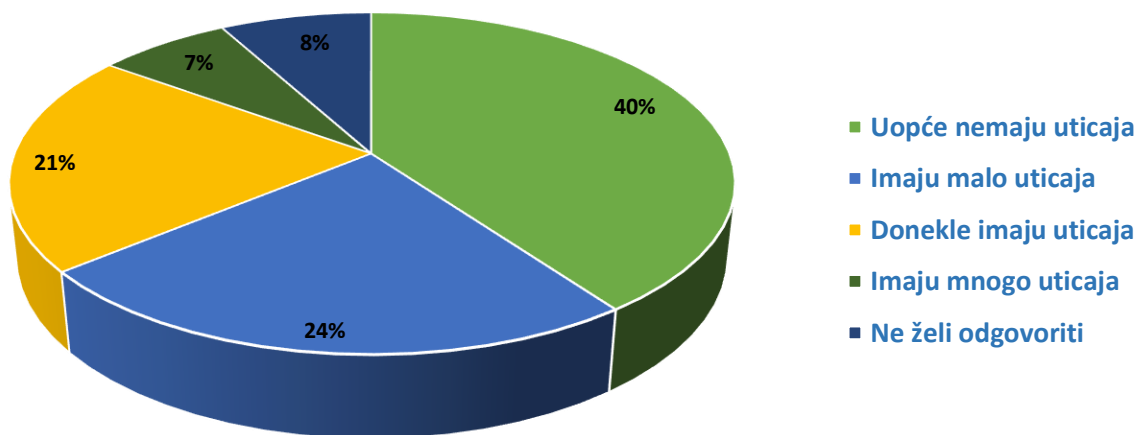
Mladi na području općine Ilijaš u najvećoj mjeri smatraju da pojedinac vrlo teško može uticati na donošenje odluka u društvu, te da mnogobrojni mehanizmi pomoću kojih mogu izvršiti uticaj uopće nisu efektivni. 49% mladih smatra da rad u političkoj stranci uopće nije efektivan, kao ni rad u nevladinoj organizaciji (56%). Mladi u istom omjeru smatraju da učešće u javnim demonstracijama (56%) i potpisivanje peticije (56%) također nije uopće efektivno. Da glasanje na izborima uopće nije efektivno smatra 48% kao ni lično kontaktiranje političara 55%. S druge strane, 32% mladih smatra da je rad u političkoj stranci vrlo efektivan, 36% smatra da je vrlo efektivno i glasanje na izborima a 24% smatra da je efektivan rad u nevladinoj organizaciji, kao jedan od načina uticanja na proces donošenja odluka u društvu. 26% mladih smatra da je vrlo efektivno i učešće u javnim demonstracijama. Da je potpisivanje peticije vrlo efektivno smatra 18% mladih. Samo 4% mladih smatra da je efektivno lično kontaktiranje političara.

Grafikon 31. Uticaj pojedinca na donošenje odluka u društvu

40% mladih općine Ilijaš smatra da mladi uopće nemaju uticaja na donošenje odluka koje se tiču njih na lokalnom nivou. 24% smatra da imaju malo uticaja a 21% smatra da donekle imaju uticaja. Tek 9% mladih smatra da imaju uticaja na donošenje odluka koje se tiču njih a 8% nije željelo dati odgovor na ovo pitanje.

Grafikon 32. Mišljenje mladih o tome koliko mladi imaju uticaja na donošenje odluka koje se tiču njih na lokalnom nivou

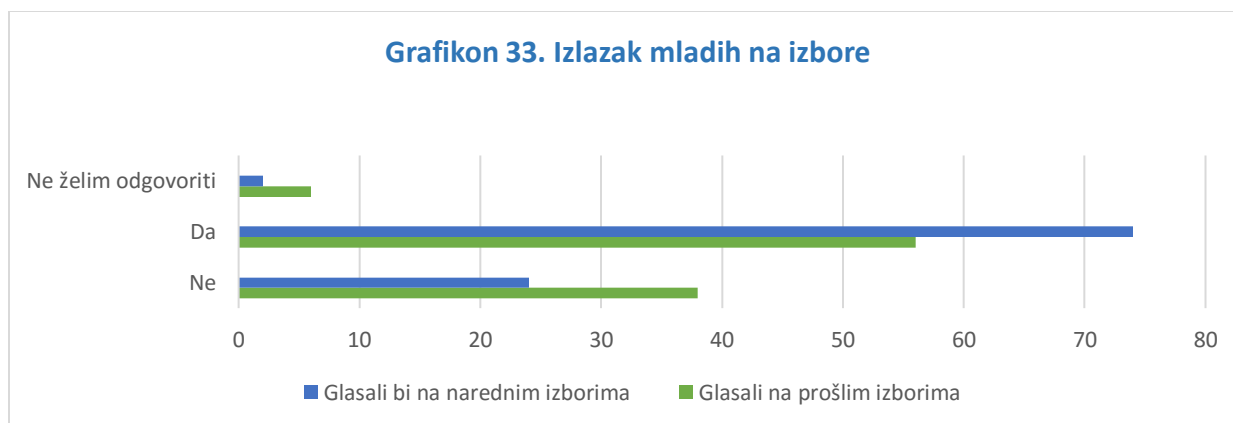

Budući da mladi u velikom procentu smatraju da nemaju uticaja na procese donošenja odluka na lokalnom nivou, oni i ne koriste različite mehanizme za učešće u tim procesima, što potvrđuju podaci u tabeli 11. 78% mladih niti jednom u posljednjih 12 mjeseci nisu kontaktirali političara, 50% nije prisustvovalo javnom skupu. 56% nije potpisalo peticiju, 88% nije niti jednom učestvovalo u javnim demonstracijama. 77% mladih niti jednom nije napisalo članak u studentskim novinama, za neku organizaciju ili na internetu a 71% mladih nije niti jednom učestvovalo na skupovima Savjeta mjesne zajednice. Ovakvi podaci govore da mlade treba više informisati o mogućnostima učešća u procesima donošenja odluka.

Tabela 11. Učešće mladih u nekim oblicima aktivizma

	Niti jednom	1 ili 2 puta	3 do 5 puta	Više od 5 puta	Ne želi odgovoriti
Kontaktirali političara	78%	11%	3%	2%	6%
Prisustvovali javnom skupu	50%	27%	10%	6%	9%
Potpisali peticiju	56%	30%	4%	3%	7%
Učestvovali u javnim protestima	88%	13%	3%	2%	8%
Napisali članak u studentskim novinama, za neku organizaciju ili na internetu	77%	8%	4%	3%	8%
Učestvovali na skupovima Savjeta mjesne zajednice	71%	16%	3%	3%	7%

68% mladih općine Ilijaš imalo je pravo glasa na izborima 2014. godine. 56% mladih ispunilo je svoju građansku dužnost te glasalo na izborima a 38% odlučilo je da ne glasala. Kao glavne razloge zašto nisu glasali na izborima 67% mladih navelo je da ne glasala zato što vjeruje da svojim glasom ne može ništa promijeniti a oko 30% mladih ne glasala jer ne zna kojoj stranci da pokloni povjerenje. 74% mladih glasalo na narednim izborima, a 24% ne bi glasali.

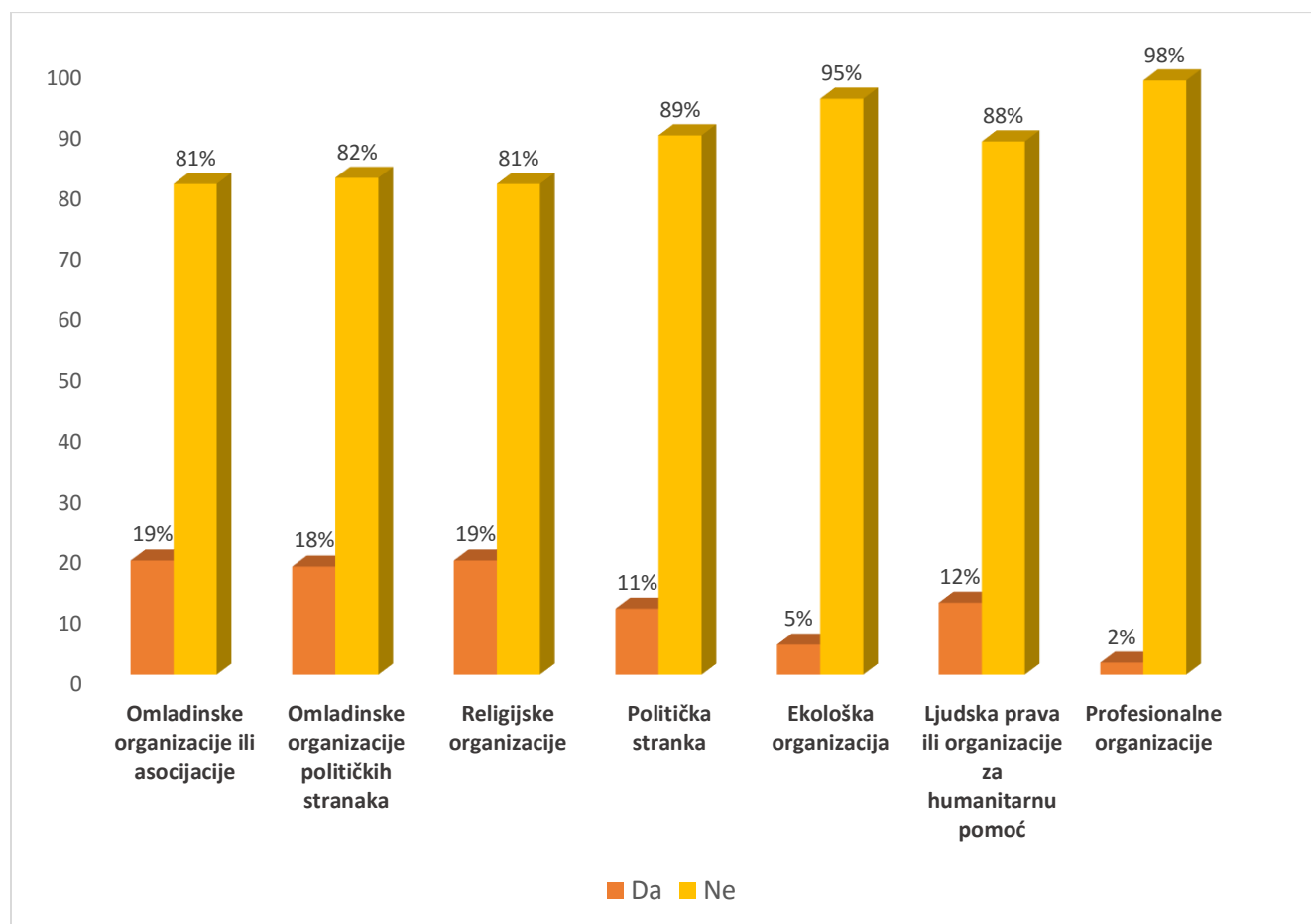

Članstvo mladih u organizacijama

Procenat mladih koji su članovi neke organizacije, povećan je u odnosu na 2009. godinu. Najveći broj mladih općine Ilijaš aktivan je omladinskim organizacijama ili asocijacijama (19%), religijskim organizacijama (19%) i omladinskim organizacijama političkih stranaka (18%). 12% mladih aktivno je u organizacijama za humanitarnu pomoć, 11% u političkim stranaka a 2% u profesionalnim organizacijama.

Iako članstvo mladih u organizacijama raličitog tipa raste u odnosu na prethodno istraživanje, još uvijek je izuzetno veći broj mladih koji nisu članovi niti jedne organizacije a samim tim nisu ni društveno akitvni.

Grafikon 34. Članstvo u organizacijama

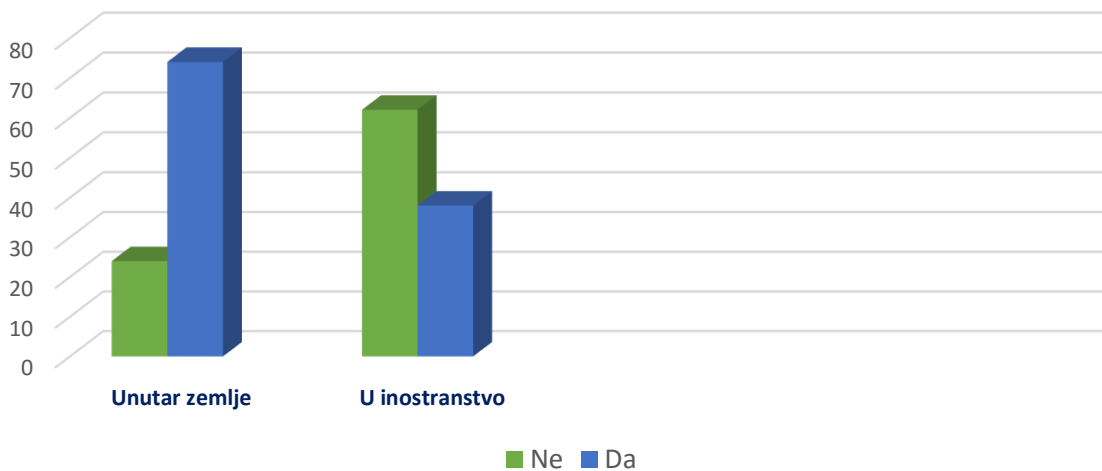

7. MOBILNOST MLADIH

Putovanja

Oko 74% mladih općine Ilijaš u zadnjih 12 mjeseci putovali su u druge gradove unutar Bosne i Hercegovine. Najviše ih je putovalo u Zenicu, Mostar, Tuzlu, Travnik i Jajce. Što se tiče putovanja u inostranstvo, u zadnjih 12 mjeseci, 38% mladih imalo je priliku putovati u neku drugu zemlju. Mladi općine Ilijaš najviše su putovali u Crnu Goru, Srbiju, Hrvatsku, Austiju i Njemačku a najčešći razlozi putovanja su posjeta rodbini i prijateljima te turistička posjeta.

Grafikon 35. Mladi koji su putovali u zadnjih 12 mjeseci

Grafikon 36. Odlazak mladih iz zemlje

Odlazak iz zemlje

Alaramatan je podatak da bi 49% mladih općine Ilijaš već sutra, zauvijek bi napustilo zemlju ako kad bi im se pružila prilika za to.

Također, 38% mladih napustilo bi zemlju na duže vrijeme. 13% mladih ne bi napustilo zemlju ni zauvijek ni na duže vrijeme a 3% mladih ne zna.

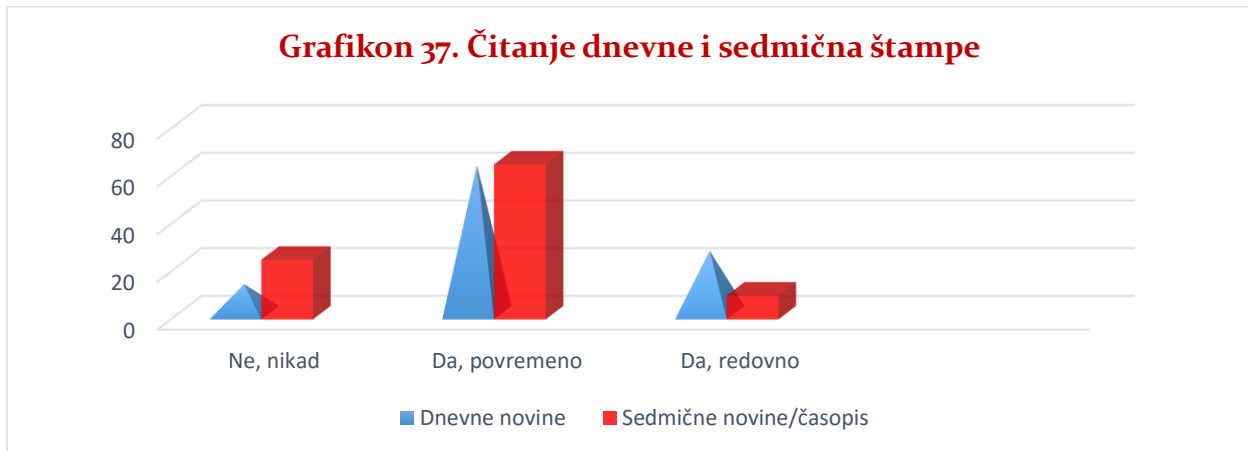
Najveći broj mladih općine Ilijaš napustio bi zemlju zbog privremenog rada u inostranstvu (70%), radi studija bi otišlo oko 60% mladih a radi trajnog nastanjivanja u nekoj drugoj zemlji otišlo bi oko 42% mladih.

Tabela 12. Razlozi zbog kojih bi mladi napustili BiH

<i>Ukoliko bi vam se pružila prilika, koliko je sigurno da biste već sutra napustili BiH, zbog sljedećih razloga?</i>	<i>Zbog studija</i>	<i>Zbog privremenog rada</i>	<i>Kako bi se trajno nastanili u nekoj drugoj zemlji</i>
<i>Sasvim sigurno</i>	45%	43%	35%
<i>Sigurno</i>	15%	28%	9%
<i>Nisam siguran</i>	16%	12%	28%
<i>Vjerovatno ne bih</i>	5%	3%	8%
<i>Sigurno ne bih</i>	12%	8%	11%
<i>Ne želi odgovoriti</i>	7%	7%	8%

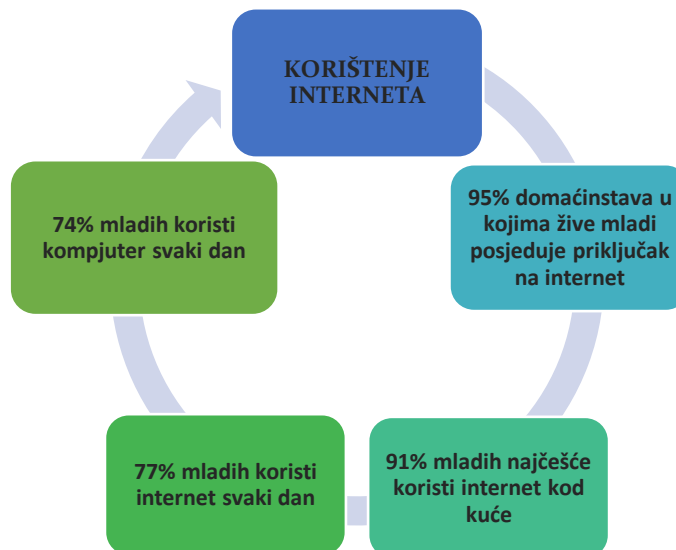
8. INFORMISANJE MLADIH

Oko 12% mladih općine Ilijaš nikad ne čita neke dnevne novine a 25% nikad ne čita ni neke sedmične novine/časopis. Oko 62% mladih povremeno čita neke dnevne novine a u nešto većem procentu (65%) mladi povremeno čitaju neke sedmične novine/časopis. Dnevne novine redovno čita 26% a sedmične novine/časopis redovno čita 10% mladih.

Tokom istraživanja provedenog 2009. godine došlo se do podatka da je samo 34% domaćinstava u kojima žive mladi ljudi imalo je priključak na internet. Šest godina kasnije, situacija se značajno promjenila i na području općine Ilijaš, danas, 95% domaćinstava u kojima žive mladi ljudi ima priključak na internet. 91% mladih općine Ilijaš internet najčešće koristi kod kuće. Da je internet najčešće sredstvo informisanja mladih govori i podatak da 77% mladih općine Ilijaš koristi internet svaki dan dok 74% mladih koristi kompjuter svaki dan.

Grafikon 38. Korištenje interneta među mladima

9. SLOBODNO VRIJEME

Dnevne aktivnosti

Najveći broj mladih općine Ilijaš svoje slobodno vrijeme na dnevnoj osnovi provode u kafićima ili u gledanju TV-a. U nešto manjem procentu mladi provode slobodno vrijeme u čitanju knjige ili u šetnji, dok najmanji procenat mladih provodi slobodno vrijeme igranjem video igrica ili u vožnji bicikla. Zabrinjavajući je podatak da oko 54% mladih općine Ilijaš dnevno provede preko 5 sati u kafiću/kafani a 21% gledajući TV.

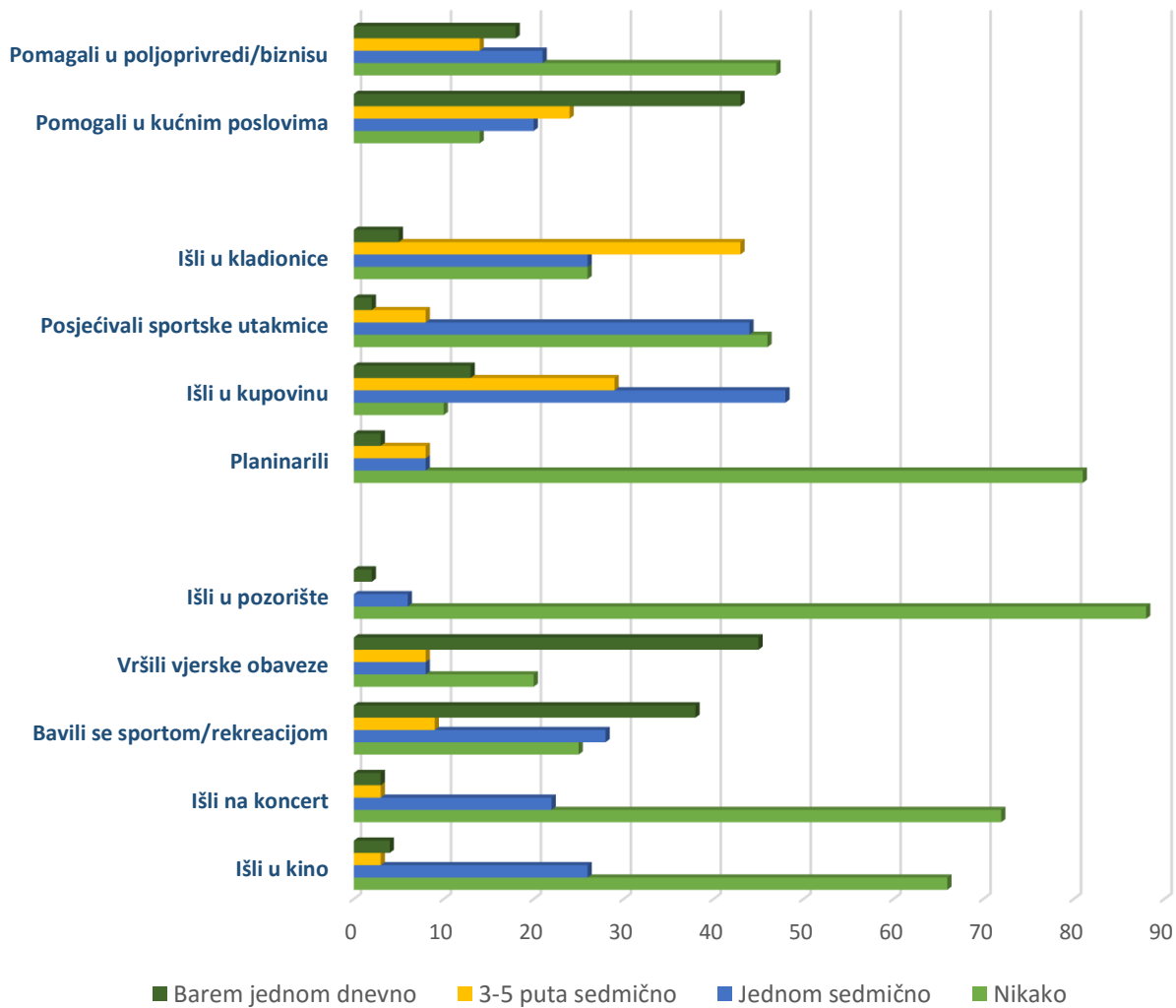
Tabela 13. Dnevne aktivnosti mladih

Koliko dnevno sati ste u prosjeku:	Nikako	Sat vremena ili manje	2-3 sata	4-5 sati	Više od pet sati
Gledali TV	1%	27%	32%	18%	21%
Bili u kafiću/kafani	1%	7%	26%	13%	54%
Čitali knjige	32%	31%	18%	16%	4%
Igrali video igricu	64%	16%	12%	3%	4%
Proveli vrijeme u šetnji	24%	27%	30%	13%	7%
Vozili biciklo	74%	7%	11%	4%	4%

Sedmične aktivnosti

Što se tiče sedmičnih aktivnosti mladih zabrinjavajući je podatak da je 43% mladih općine Ilijaš išlo u kladionice 3-5 puta sedmično, dok je njih 26% išlo u kladionicu jednom sedmično. Veoma mali procenat mladih posjetilo je kulturne sadržaje o čemu svjedoči podatak da 66% mladih nikako nije išlo u kino, 72% nikako nije išlo na koncert dok 88% mladih nikako nije išlo u pozorište. 45% mladih barem jednom dnevno vršilo je vjerske obaveze. 88% mladih nikako nije planinarilo a 44% mladih išlo je na sporske utakmice makar jednom sedmično. 48% mladih jednom sedmično je išlo u kupovinu. 43% mladih pomaže u kućnim poslovima makar jednom dnevno a 18% je pomagalo u poljoprivrednim poslovima jednom dnevno.

Grafikon 39. Najčešće sedmične aktivnosti mladih

Zadovoljstvo mladih podrškom lokalnih vlasti kulturi i sportu

Kada je u pitanju zadovoljstvo mladih podrškom lokalnih vlasti pri kreiranju kulturnih sadržaja, mladi općine Ilijaš su uglavnom nezadovoljni. Oko 45% mladih nezadovoljno je podrškom lokalnih vlasti pri kreiranju kulturnih sadržaja, 31% je ni zadovoljno ni zadovoljno dok je oko 14% mladih zadovoljno podrškom. Kada je u pitanju zadovoljstvo mladih podrškom koja se njima lično pruža u kreiranju kulturnih sadržaja, oko 40% mladih je nezadovoljno, 22% nije ni zadovoljno ni nezadovoljno a 19% je zadovoljno. Oko 37% mladih nezadovoljno je kvalitetom medija kada je u pitanju vrijeme posvećeno kulturi, 27% je ni zadovoljno ni nezadovoljno a 14% je zadovoljno.

Tabela 14. Zadovoljstvo mladih podrškom kulturi

	Vrlo nezadovoljan	Nezadovoljan	Ni zadovoljan ni nezadovoljan	Zadovoljan	Veoma zadovoljan
Zadovoljstvo podrškom lokalnih vlasti pri kreiranju kulturnih sadržaja	32%	14%	31%	5%	9%
Zadovoljstvo podrškom lokalnih vlasti vama da kreirate kulturne sadržaje	26%	22%	22%	9%	10%
Zadovoljstvo kvalitetom medija kada je u pitanje vrijeme posvećeno kulturi	21%	16%	27%	10%	4%

Kada je u pitanju podrška lokalnih vlasti u razvoju sporta oko 33% mladih je nezadovoljno, 21% ni zadovoljno ni nezadovoljno a oko 30% mladih je zadovoljno. Kada je u pitanju zadovoljstvo mladih podrškom koja se njim lično pruža pri kreiranju sportskih sadržaja, oko 34% mladih je nezadovoljno, 24% nije ni zadovoljno ni nezadovoljno a 21% mladih je zadovoljno. Nastavnom tjesnog odgoja u školi ili fakultetu nezadovoljno je oko 33% mladih, 18% je ni zadovoljno ni nezadovoljno a oko 20% mladih je zadovoljno.

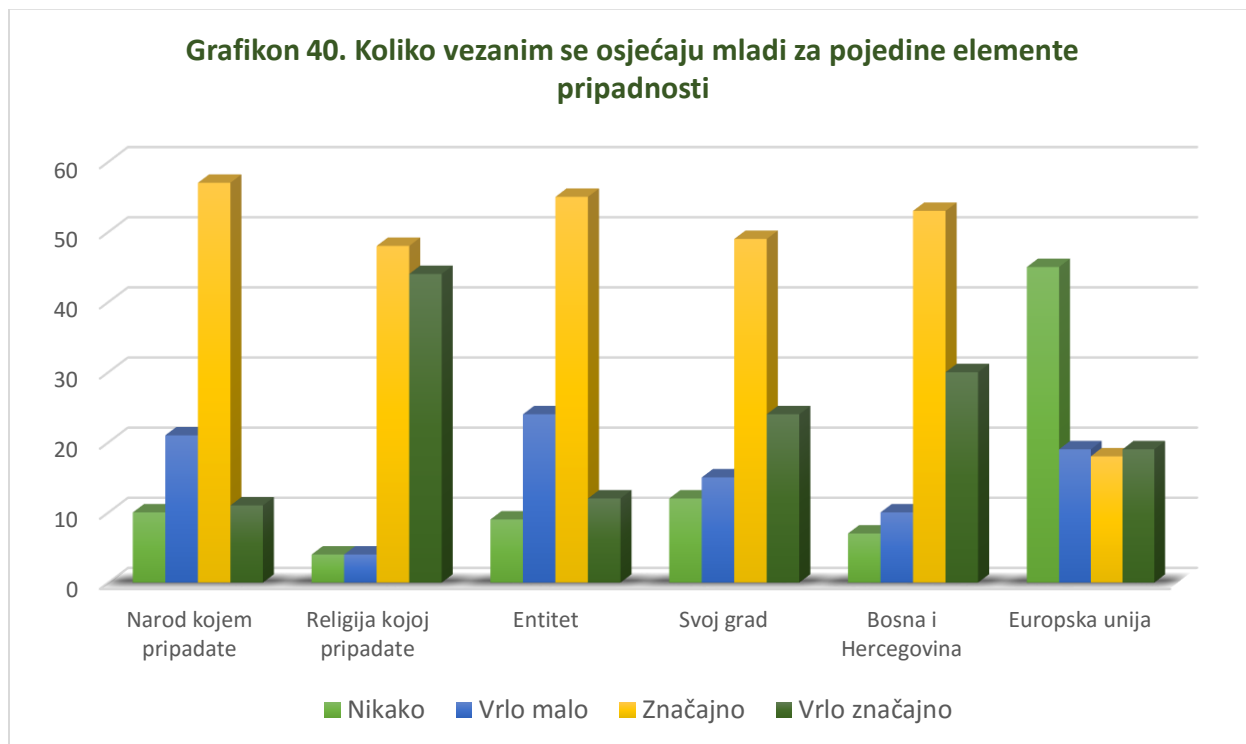
Tabela 15. Zadovoljstvo mladih podrškom sportu

	Vrlo nezadovoljan	Nezadovoljan	Ni zadovoljan ni nezadovoljan	Zadovoljan	Veoma zadovoljan
Podrškom lokalnih vlasti kada je u pitanju razvoj sporta	21%	13%	21%	18%	11%
Podrškom lokalnih vlasti vama da kreirate sportske sadržaje	22%	12%	24%	8%	13%
Nastavom fizičkog/tjelesnog odgoja u školi ili fakultetu	15%	18%	18%	10%	8%

10. INDETITET MLADIH

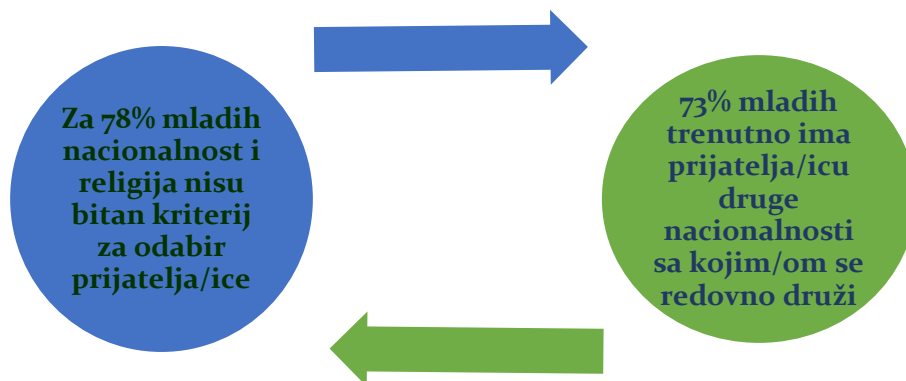
Pripadnost

Najveći broj mladih općine Ilijaš najviše se osjeća vezanim za religiju kojoj pripadaju a zatim prema općinu u kojoj žive te prema Bosni i Hercegovini. 45% mladih općine Ilijaš odgovorilo je da se nikako ne osjećaju vezanima za Europsku uniju.

Za 78% mladih općine Ilijaš, religijska i nacionalna pripadnost nisu bitan kriterij pri odabiru prijatelja/ice, dok 73% mladih trenutno ima prijatelja/icu koja je druge nacionalnosti i s kojim/om se redovno druži.

Grafikon 41. Biranje prijatelja na osnovu nacionalne i religijske pripadnosti

Iako nacionalna i religijska pripadnost nisu bitan faktor za odabir prijatelja među mladima, kada je u pitanju izbor bračnog partnera onda je ovaj kriterij važan. Oko 68% mladih općine Ilijaš ne bi stupilo u brak sa osobom druge nacionalnosti a koja je iz Bosne i Hercegovine. Za 18% mladih nacionalna pripadnost ne bi predstavljala prepreku za brak dok 14% mladih nije sigurno. Kada je u pitanju spremnost mladih na brak sa osobom druge nacionalnosti a koja živi izvan Bosne i Hercegovine 50% mladih općine Ilijaš stupilo bi u brak, 34% ne bi a 27% mladih nije sigurno.

Grafikon 42. Spremnost na brak sa osobom druge nacionalnosti

